

RİYAZİYYAT

DƏRS LİK

1

1-ci hissə

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ DÖVLƏT HİMNİ

Musiqisi *Üzeyir Hacıbəylinin,*
sözləri *Əhməd Cavadındır.*

Azərbaycan! Azərbaycan!
Ey qəhrəman övladın şanlı Vətəni!
Səndən ötrü can verməyə cümlə hazırız!
Səndən ötrü qan tökməyə cümlə qadırız!
Üçrəngli bayrağınla məsud yaşa!
Minlərlə can qurban oldu!
Sinən hərbə meydan oldu!
Hüququndan keçən əsgər
Hərə bir qəhrəman oldu!

Sən olasan gülüstan,
Sənə hər an can qurban!
Sənə min bir məhəbbət
Sinəmdə tutmuş məkan!

Namusunu hifz etməyə,
Bayrağını yüksəltməyə
Cümlə gənclər müştəqdir!
Şanlı Vətən! Şanlı Vətən!
Azərbaycan! Azərbaycan!

LAYIHƏ

HEYDƏR ƏLİYEV
AZƏRBAYCAN XALQININ ÜMUMMİLLİ LİDERİ

LAYIHƏ

LAYIHƏ

DOXOLOVA KÖNÜL, KƏRİMOV SÜLEYMAN
MƏMMƏDƏLİYEVƏ YEGANƏ, KƏRİMOV HƏBİB
NƏBİYEVƏ FƏRİZƏ, QASIMOVA AYGÜN

1 Xüsusi məktəblərin (intellekt məhdudiyyəti olan)
-ci sinifləri üçün sadələşdirilmiş proqram əsasında hazırlanmış

RİYAZİYYAT

fənni üzrə

DƏRSLİK

1-ci hissə

© Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi

**Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0
International (CC BY-NC-SA 4.0)**

Bu nəşr Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike
4.0 International lisenziyası (CC BY-NC-SA 4.0) ilə www.trims.edu.az
saytında yerləşdirilmişdir. Bu nəşrdən istifadə edərkən
lisenziyanın şərtləri qəbul edilmiş sayılır:

İstinad zamanı nəşrin müəllif(lər)inin adı göstərilməlidir.

Nəşrdən kommersiya məqsədilə istifadə qadağandır.

Törəmə nəşrlər orijinal nəşrin lisenziya şərtləri ilə yayılmalıdır.

Bu nəşrlə bağlı irad və təkliflərinizi
chashioglu@gmail.com və derslik@edu.gov.az
elektron ünvanlarına göndərməyiniz xahiş olunur.
Əməkdaşlığınız üçün əvvəlcədən təşəkkür edirik!

LAYIHƏ

GİRİŞ

İntellekt məhdudiyyəti olan şagirdlər üçün hazırlanmış dərslik komplekti 4 kitabdan – “Riyaziyyat” (1-ci hissə) (rəqəməqədərki dövr), “Riyaziyyat” (2-ci hissə) (rəqəm), müəllimlər və valideyinlər üçün metodik vəsaitlərdən ibarətdir.

“Riyaziyyat” dərsliyinin 1-ci hissəsində riyazi təsəvvürlərin formalaşmasına, diqqət və təfəkkürün, kiçik motorikanın inkişafına dair tapşırıqlar verilmişdir.

“Riyaziyyat” dərsliyinin 2-ci hissəsində şagirdlər rəqəmlərlə tanış olacaq, rəqəmlərin yazılması və riyazi əməliyyatların aparılması vərdişlərinə yiyələnəcəklər.

Tapşırıqları anlamaları üçün şagirdlərə xüsusi işarələr (piktoqramlar) təqdim olunmuşdur. Dərslikdəki çalışmalar asandan çətinə doğru məntiqi ardıcılıqla təqdim edilmişdir.

LAYIHƏ

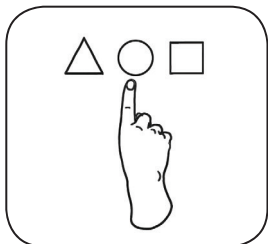
Mündəricat

Giriş.....	4		
Mündəricat	5	Uzaqda, yaxında, daha uzaq, daha yaxın.....	38
Riyaziyyata hazırlıq:		Düzbucaqlı.....	40
Rənglər, əşyaların təyinatı.....	8	Hündür, alçaq.....	43
Dairə.....	10	Öndə , arxada, önündə, arxasında.....	46
Böyük, kiçik.....	12	Qalın, nazik.....	49
Sol, sağ.....	15	Tez, gec	52
Arasında, ortasında.....	18	Gün: səhər, günorta , axşam , gecə.....	53
Kvadrat.....	20	Birinci, sonuncu, əvvəl, sonra.....	56
Üstündə, altında.....	23	Ağır, yüngül.....	61
Uzun , qısa.....	26	Cəld, yavaş (asta).....	64
İçərisində, çölündə , yanında.....	29	Az, çox, bir az, heç neçə.....	67
Üçbucaq.....	32	Cavan, qoca	70
Enli , ensiz.....	35	Çoxdan, yaxın zamanda.....	72

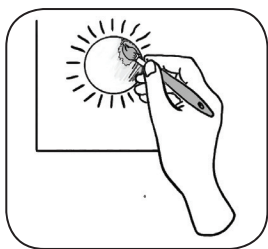
İşarələr (piktoqram)

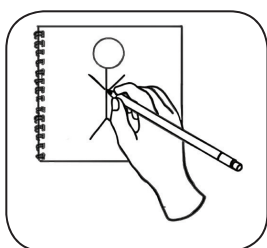
DANIŞ, DE

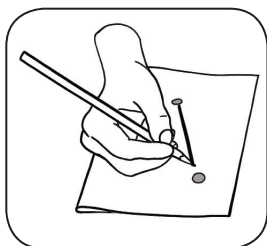
GÖSTƏR

RƏNGLƏ

ÇƏK

BİRLƏŞDİR

QIRIQ XƏTLƏRİ BİRLƏŞDİR

Riyaziyyata hazırlıq

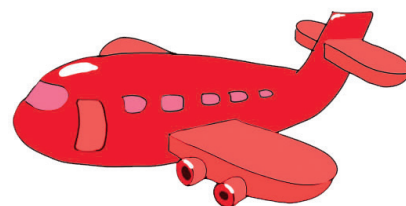
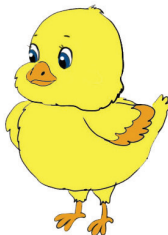
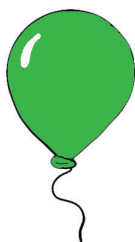
Rənglər, əşyaların təyinatı

1. Minik avtomobillərinin rənglərini de.

Minik avtomobili nə üçün lazımdır?

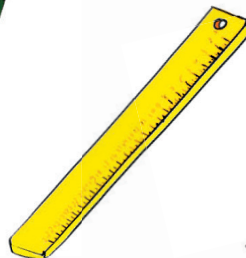

2. Şəkildəki oyuncaqların adlarını və rənglərini de.

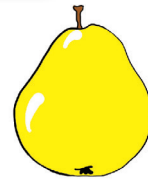
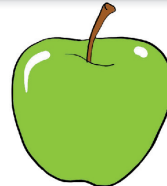
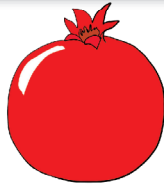
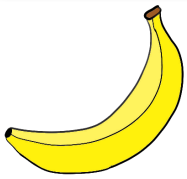

3. Göstər və de: Bu, şardır. O, yaşıldır. Bu, cücədir. O...

Tanıdığın oyuncaqların adlarını de. Xoşladığın oyuncaq haqqında danış.

5. Şəkildə hansı meyvələr verilib? Adlarını de. Sarı meyvələri göstər və adlarını de.

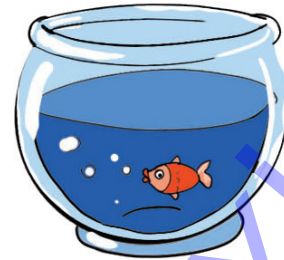
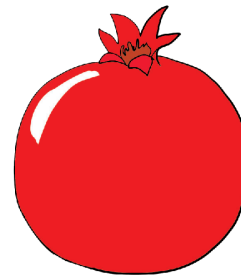
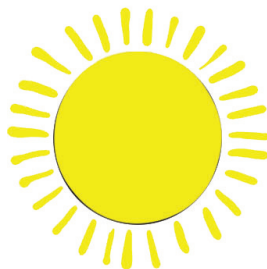
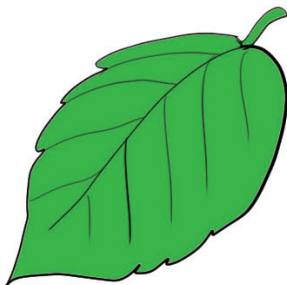
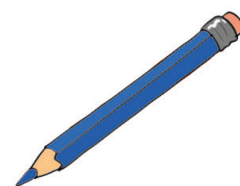
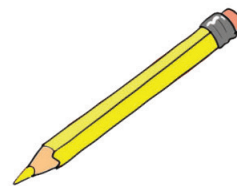
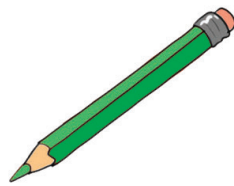
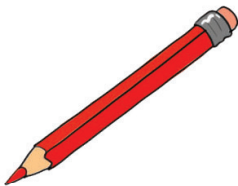
6. Ətrafındakı əşyalara bax. Qırmızı, sarı, göy, yaşıl rəngli əşyaları tap, adlarını de və nə üçün lazım olduğunu söylə.

7. Növbəti fincanın rəngini söylə
(qırmızı fincan, yaşıl fincan, qırmızı, yaşıl)

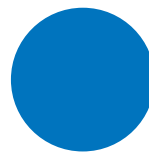
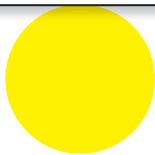
8. Verilmiş əşyaları rənglərinə uyğun karandaşlarla birləşdir
(Yaşıl yarpaq, sarı günəş, qırmızı nar, akvariumda mavi su).

Dairə

1. Hər dairənin rəngini de.

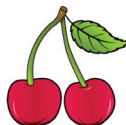
Göstər və de: Bu, qırmızı dairədir. Bu,..

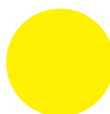
2. Şəkildə dairəyə oxşayan əşyaları tap, adlarını de.
("Kitab dairəyə oxşamır. Boşqab dairəyə oxşayır. Təkər...")

3. Ətrafındakı əşyalara bax. Dairəyə oxşar əşyaları tap, adlarını de. Bu əşyalar nə üçün lazımdır?

4. Şəkillərdə dairələri tap.

5. Dəftərinə göy, qırmızı, yaşıl rəngli dairələr çək (Nümunədən istifadə et).

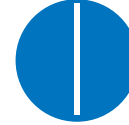
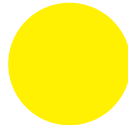

6. Şəkildə üstündə dairə şəkli çəkilmiş vedrələr tap və onların rənglərini de.

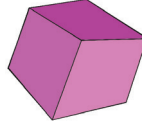
7. Şəkildəki qar adam-
larının oxşar və fərqli
cəhətlərini söylə.

8. Şəkildə verilmiş dairələrə bax və eyni olanları göstər.

9. Dairəyə oxşar əşyaları göstər:

10. Dəftərinde nümunəyə uyğun 4 dairə çək və onları rənglə.

11. Şəkillərə bax, eyni olanların adlarını de. Onlardan hansı dairəyə oxşayır.

12. Şəkillərə diqqətlə bax və hansı rəngin olmadığını de.

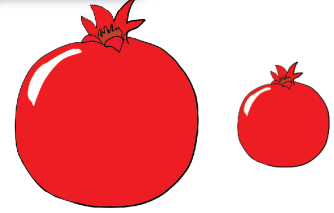
...

Böyük, kiçik

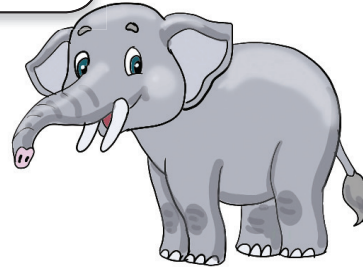
1. Böyük və kiçik əşyaları göstər və adlarını de.

Göstər və de: Bu top böyükdür. Bu... kiçikdir. Bu təyyarə ... Bu təyyarə...

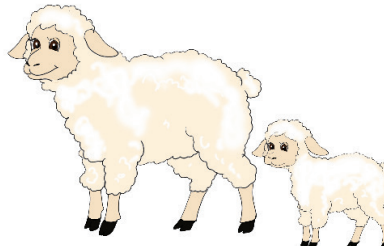
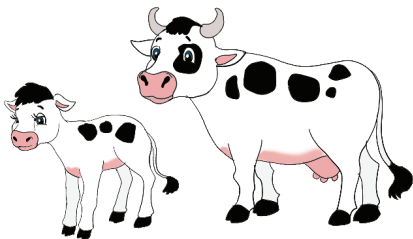
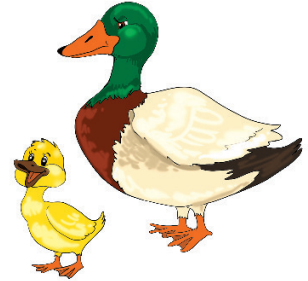
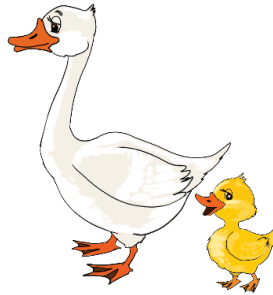
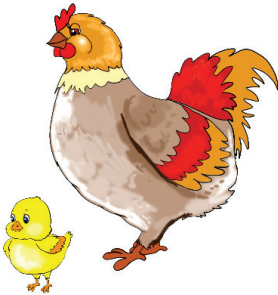
2. Şəkildəki heyvanların adlarını de və müqayisə et.

De: Ayı böyük, tülkü kiçikdir. Tülkü kiçik

3. Şəkildəki ev quşları və ev heyvanlarına bax. Onları balaları ilə müqayisə et.

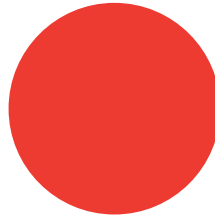
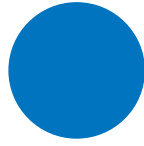
De: Toyuq böyük, cücə kiçikdir. Toyuq cücədən böyükdür. Qaz...

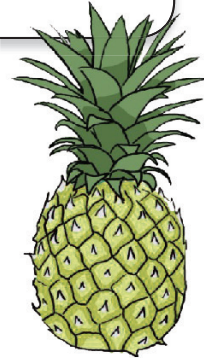
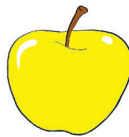
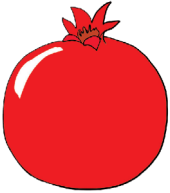
4. Fincanı, stəkani, çaydanı ölçüsünə görə müqayisə et. Hansı böyük, hansı kiçikdir? Hansı ən böyük, hansı ən kiçikdir?

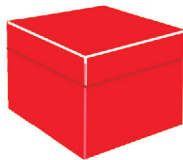
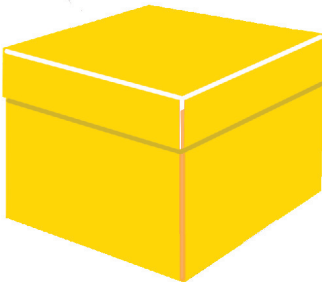
5. Dəftərdə müxtəlif ölçülərdə dairələr çək.

6. Şəkildəki meyvələrin hansının böyük, hansının kiçik olduğunu söylə. Onların rənglərini də.

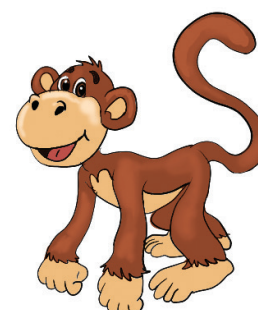
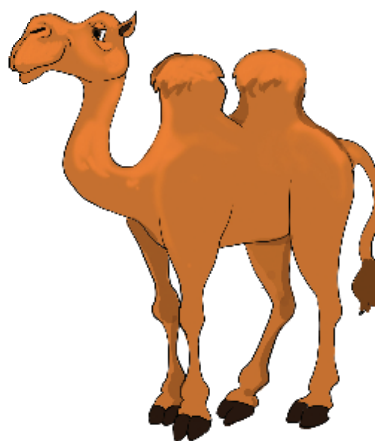
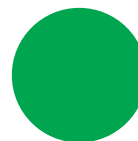

7. Ətrafdakı əşyalara bax. Onların adlarını söylə. Ən böyük və ən kiçiyini göstər.

8. Böyük hədiyyə qutusunu qırmızı, kiçik qutunu isə yaşıl lentlə birləşdir.

[illegible]

Sol, sağ

1. Sağ əlini göstər. Sağ əlinlə sağ qulağını, sağ gözünü, sağ ayağını göstər. Sol əlini göstər. Sol əlinlə sol qulağını, sol gözünü, sol ayağını göstər.

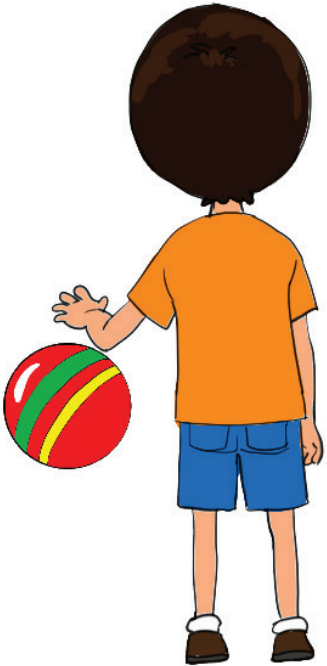

2. Sağ əlinə karandaş götür, sol əlinə isə dəftər götür.

3. Əlinə öz əşyalarından birini (kitab, dəftər, qələm) götür. Götürdüyün əşya hansı əlindədir? (sağ, ya sol)

4. Sol əlini qaldır. Sol tərəfdə yerləşən əşyaları göstər. Sağ əlini qaldır. Sağ tərəfdə yerləşən əşyaları göstər.

5 Oğlan topu hansı əli ilə çiləyir? Qız topu hansı əli ilə çiləyir?

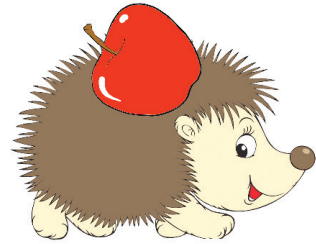
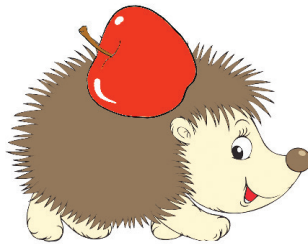
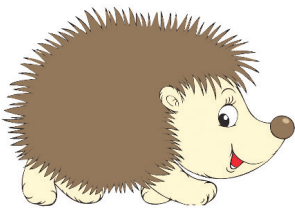

6. Dəftəri götür və özündən sol tərəfə qoy.
Kitabı götür, özündən sağ tərəfə qoy.

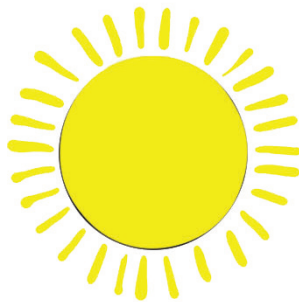
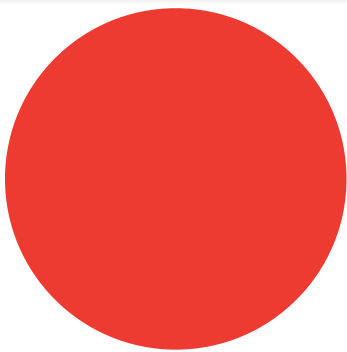
7. Şəklə bax. Sol tərəfdə nə görürsən? Sağ tərəfdə nə görürsən? Onları müqayisə et. Onlar vəhşi heyvanlardır, yoxsa ev heyvanlarıdır?

8. Eyni şəkilləri tap. Fərqli şəkli tap. Nə üçün fərqlidir?

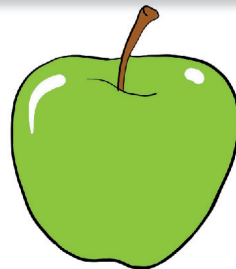
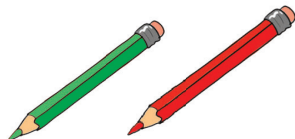
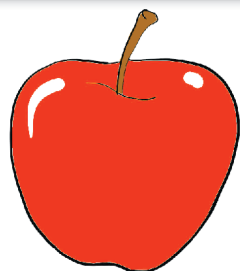

9. Dəftərdə çək. (nümunədən istifadə et).

10. Dəftərdə nümunəyə uyğun şəkil çək.

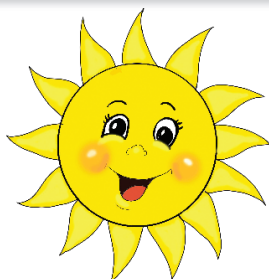
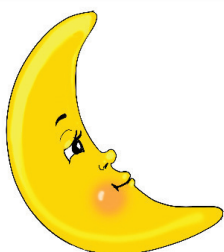
Qırmızı karandaşla soldakı almanı, yaşıl karandaşla sağdakı almanı birləşdir.

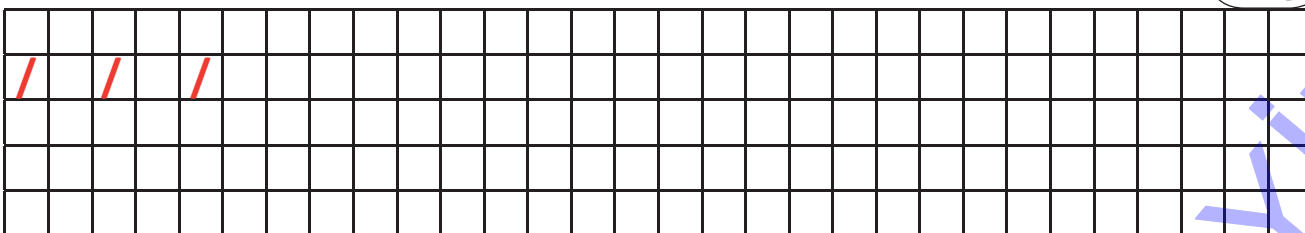
11. Avtobusdan sağda hansı maşın gedir, solda hansı maşın gedir?

12. Göstər və de. Şəkildə nələri görürsən? Günəşin sağında nə var, bəs solunda?

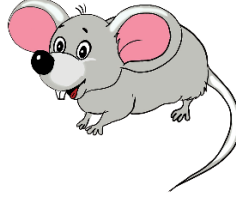

13. Dəftərdə nümunəyə uyğun xətlər çək.

Arasında, ortasında

1. Şəklə bax və pişiklərin arasında nəyin olduğunu danış.
Hansı böyük , hansı kiçikdir? Hansı pişik siçandan sağda, hansı soldadır?

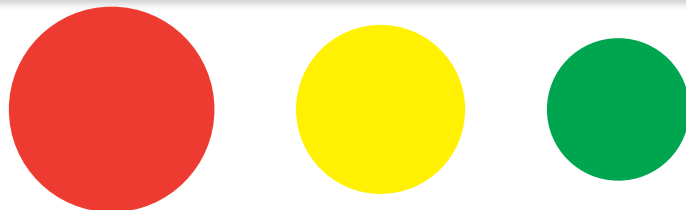
2. Şəkildəki əşyaları bir sözlə adlandır.
Əşyaları göstər və adlandır: gəlincik və robotun arasında nə var, topdan sağdakı....., topla qatar arasında nə var.....

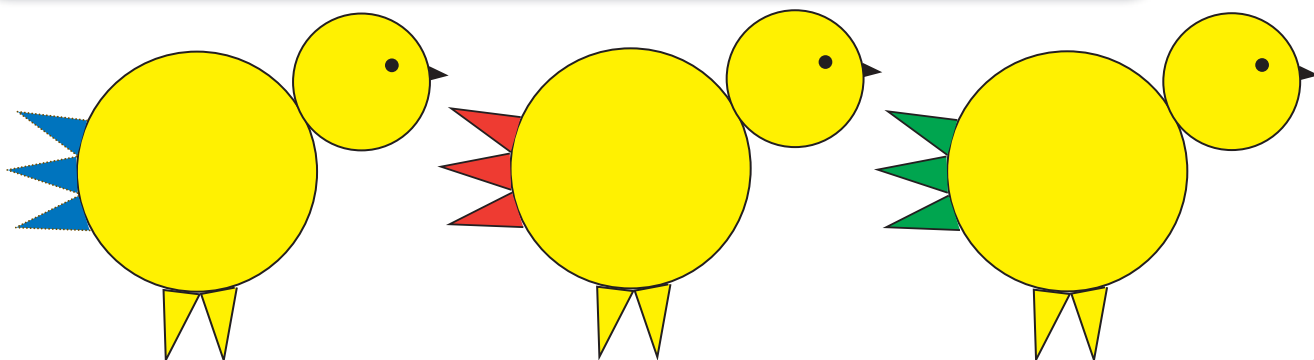
3. Göstər və danış. Ortada hansı heyvandır? Bu heyvanlardan hansı böyük, hansı kiçikdir? Sağda hansı heyvan, solda isə hansı heyvandır?

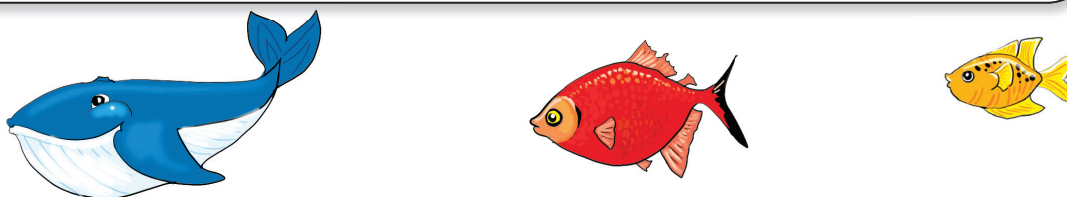
4. Göstər və danış. Şəkildəki dairələrin rənglərini de. Ortadakı dairə hansı rəngdədir? Ən böyük dairə hansı rəngdədir? Sarı dairədən sağdakı dairə hansı rəngdədir?

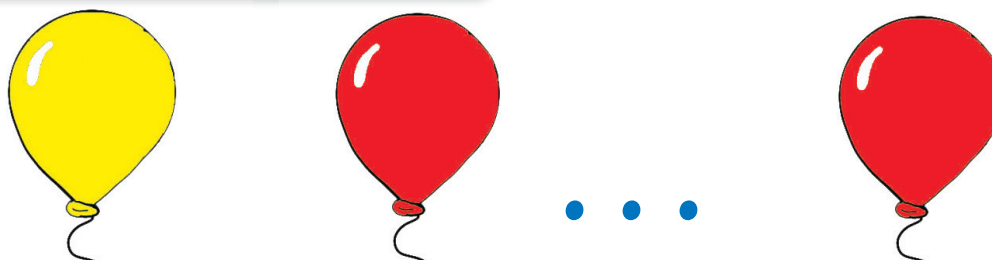
5. Şəkillərdəki oxşar və fərqli cəhətləri de. Ortadakı quşun quyruğu hansı rəngdədir? Bu şəkildə tanıdığın fiqurun adını de.

6. Göstər və danış. Balıqlar hansı rəngdədir? Ortadakı balıq hansı rəngdədir? Qırmızı balıqdan sağdakı böyükdür, yoxsa kiçik? Ən böyük balıq hansı rəngdədir?

7. Nöqtələrin yerində hansı şar olmalıdır ?

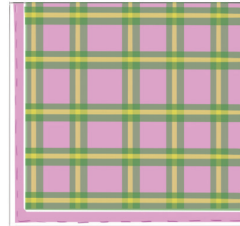
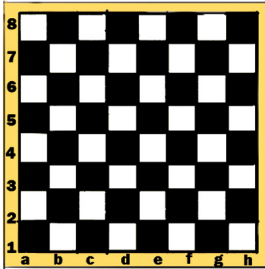

Kvadrat

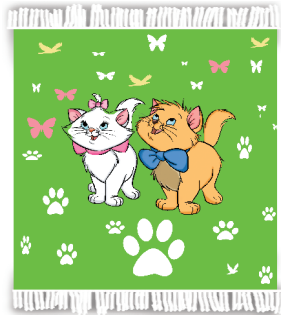
1. Bu fiqurların adı nədir? Hər bir kvadratin rəngini de və müqayisə et. Göstər və de: Bu göy kvadratdır, O ən böyük kvadratdır. Bu sarı kvadratdır, o ən kiçik kvadratdır. Yaşıl kvadratin sağ tərəfindəki kvadrat hansı rəngdədir? Qırmızı kvadratin sol tərəfində hansı kvadrat var?

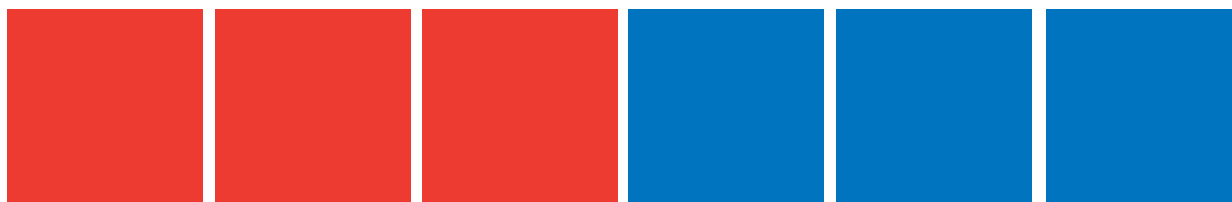
2. Kvadrata oxşayan əşyaları tap. Digər əşyalar hansı formadadır? De: Şahmat taxtası kvadrat formasındadır, qəpik dairəyə oxşayır və s.

3. Əşyaları rənginə və formasına görə müqayisə et. De: Xalçalar müxtəlif rəngdəirlər. Formalarına görə eynidir–kvadrat formasındadır. Güzgülər rənglərinə görə.... formalarına görə....

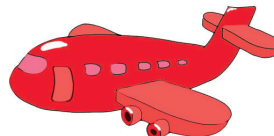
4. Dəftərdə çək (nümunədən istifadə et).

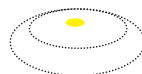
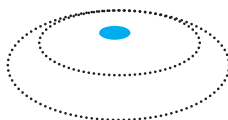
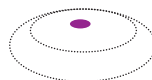
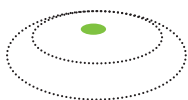
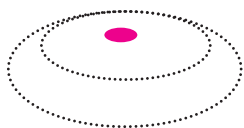
5. Dəftərdə damalardan istifadə edərək nöqtələri qoy və sonra onları elə birləşdir ki, kvadrat alınsın.

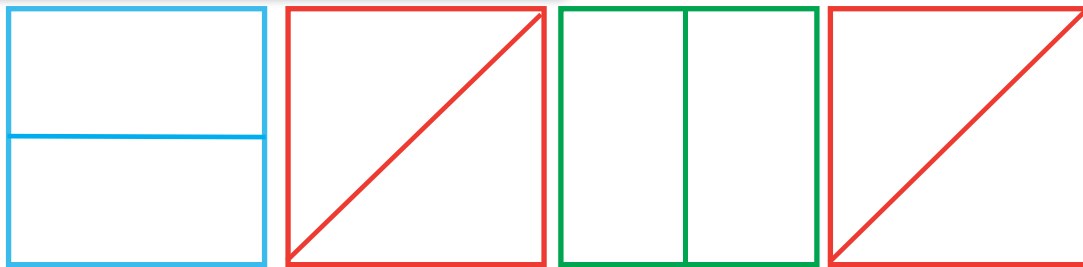
6. Kvadrat formasında olan əşyaları qırıq xətlərlə yuxarıdakı kvadratla birləşdir.

7. Piramidanın halqalarını yığıldığı qaydada rənglə.

8. Eyni kvadratları tap və rənglərini söylə.

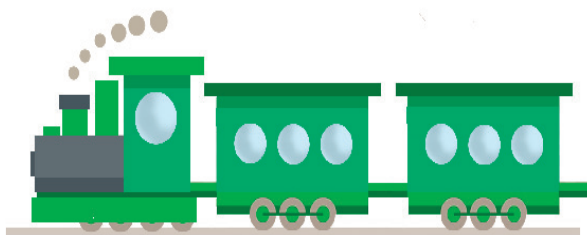

9. Hansı uşaq hansı velosipedi seçməlidir?

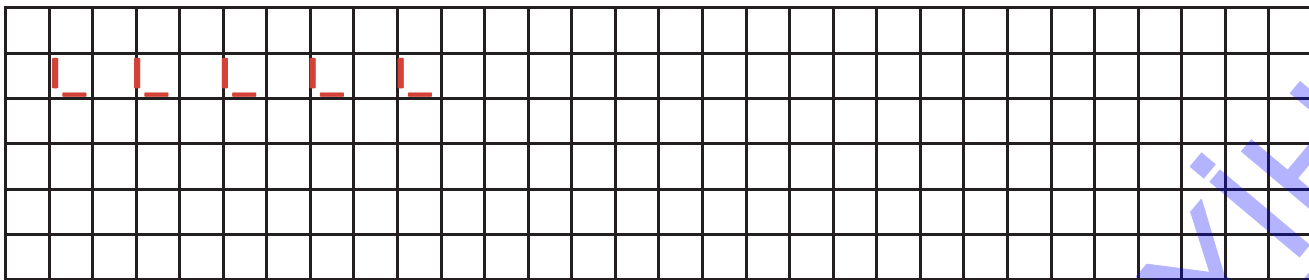
Hər uşağı ona uyğun velosipedlə qırıq xətlərin vasitəsilə birləşdir.

10. Oxşar fiqurları tap və adlarını söylə.

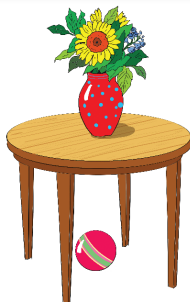

11. Dəftərdə nümunəyə uyğun şəkil çək.

Üstündə, altında

1. Şəklə bax. Stolun üstündə nə var? Stolun altında nə var? Stulun üstündə kim oturub? O biri stulun üstündə nə var?

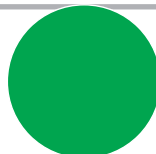
2. Şəkillərə bax və danış. Budağın üstünə nə qonub? Ağacın altında nə var? Divanın üstündə kim oturub? Divanın üstündə daha nə var?

3. Fərqli şəkli tap.

4. Şəkillərə bax və nəyin harada yerləşdiyini de.

5. Fərqli şəkli tap.

6. Təsvirdəki əşyaların yerlərini söylə.
Yuxarıda sol küncdə smaylik var.
Aşağıdakı sol küncdə... Yuxarıdakı sağ
küncdə...
Aşağıdakı sağ küncdə.... Ortada....

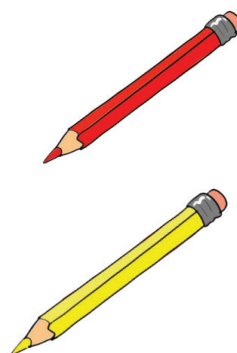
7. Fərqli şəkli tap.

8. Şəkildə gördüklərini adlandır və harada yerləşdiklərini de.

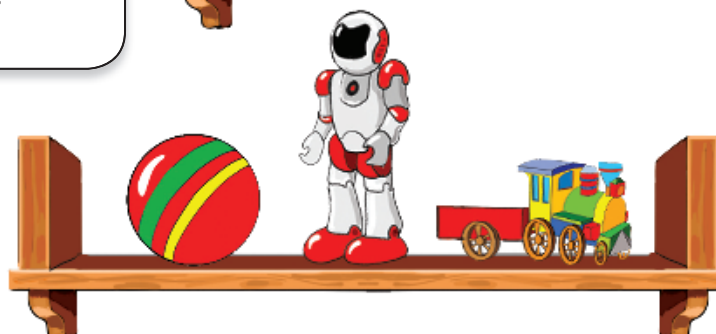
9. Yuxarıda və aşağıda nə təsvir edilib? Onların adlarını və rənglərini söylə.

10. Rəflərdəki əşyaların adlarını və yerlərini söylə.

Yuxarı rəfdə solda raket
Yuxarı rəfdə ortada....
Yuxarı rəfdə sağda.....
Aşağı rəfdə solda.....
Aşağı rəfdə ortada.....
Aşağı rəfdə sağda....

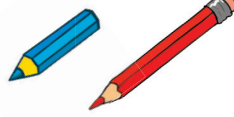
11. Dəftərdə nümunəyə uyğun yaz.

A large grid of graph paper. The top row contains a dashed line and dots in the first eight columns. A blue pencil icon is located in the bottom right corner.

Uzun, qısa

1. Hansı əşyalar uzun və ya qısadır?

Bax və de. Bu göy kəmər uzundur. Bu...qısadır. Bu...uzundur.

2. Müqayisə et. Hansı kəndir uzundur və ya qısadır?

Bax və de. İki qızın fırlatdığı kəndir uzundur. Bir qızın fırlatdığı....qısadır

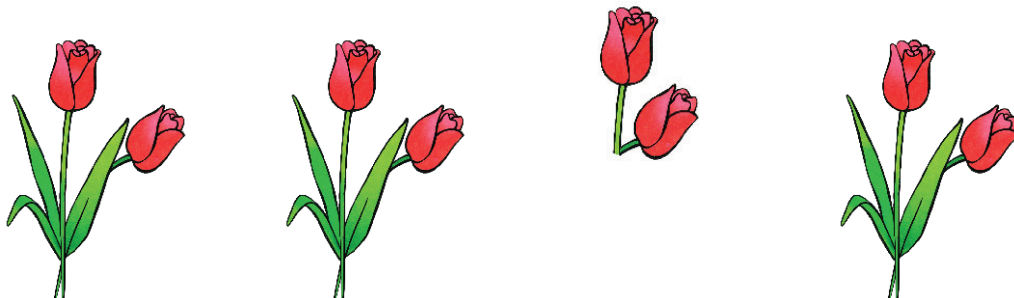

3. Şəklə bax.

Hansı yol uzundur və hansı yol qısadır?

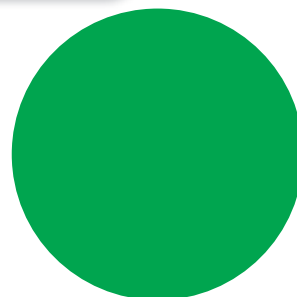
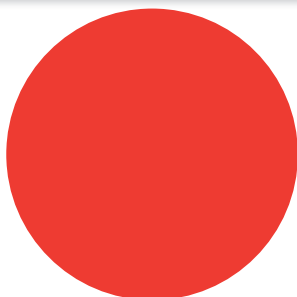
4. Şəkillərdən biri fərqlidir. Şəkillərə diqqətlə bax və fərqi tap.

5. Bax və göstər. Hansı gəlinciyn saçları uzun, hansının ki qısa, hansı gəlinciyn donu uzun, hansının ki qısadır.

6. Nümunəyə uyğun fiqurları dəftərdə çək və kvadrati qırmızı karandaşla rənglə.

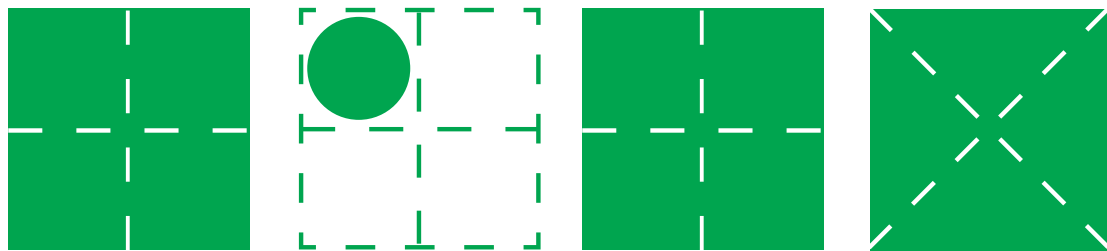
7. Ən uzun və ən qısa yolu göstər.

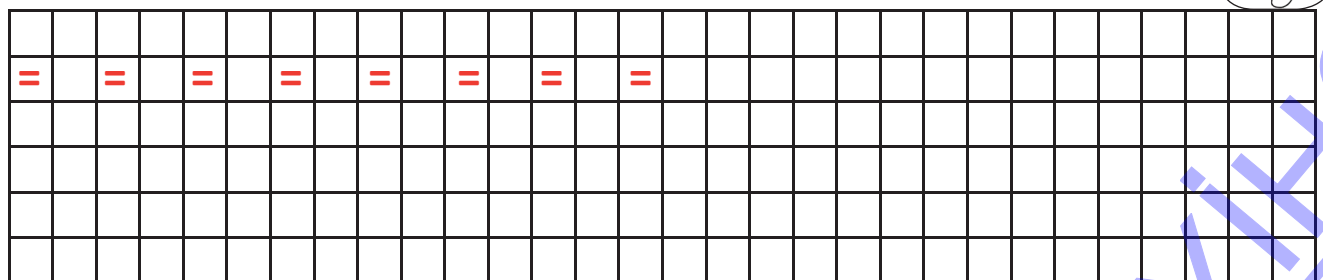
8. Hansı rənglərdəki lentlər eyni uzunluqdadır? Ən qısa lent hansı rəngdədir?

9. Eyni kvadratları tap və qırıq xətləri sadə karandaşla birləşdir.

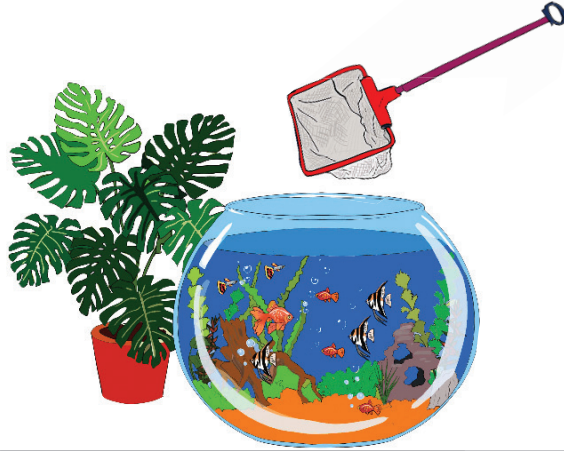

11. Dəftərdə nümunəyə uyğun çək.

İçində, çölündə, yanında

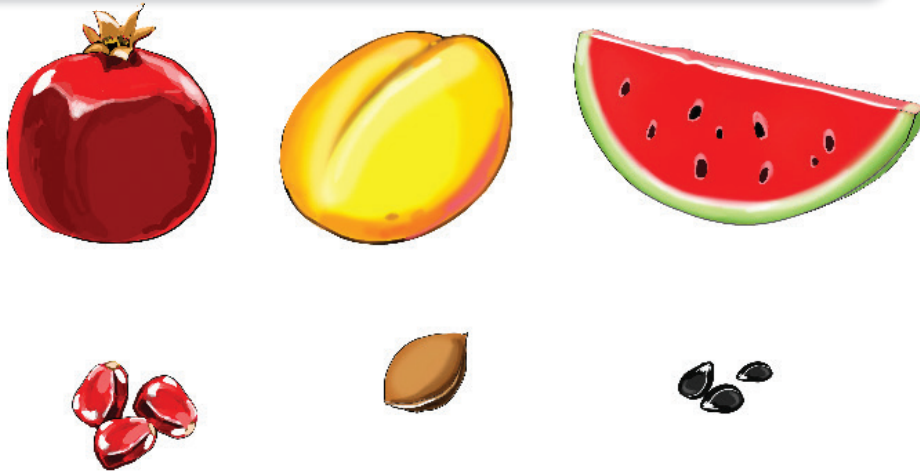
1. Şəkillərə bax. Şəkillərdə
içində, çölündə, yanında nə
olduğunu danış.

2. Şəklə bax.
Məngülüm harada dayanıb?
Keçi daxmanın yanında, yoxsa uzaqda? Daxmadan
bayırda daha nə var?

3. Şəkildəki meyvələrə bax. Yadına sal. Bu meyvələrin içində nə var?

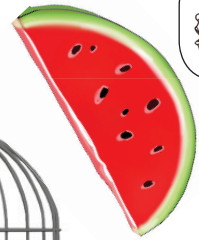
4. 1) Qonaq otağındakı
əşyaların adlarını de.

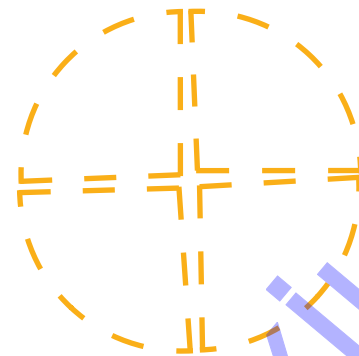
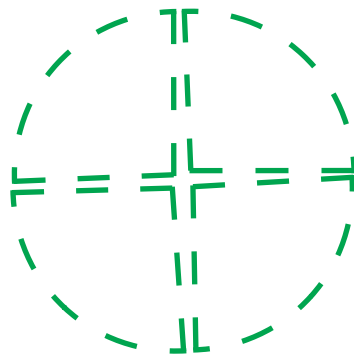
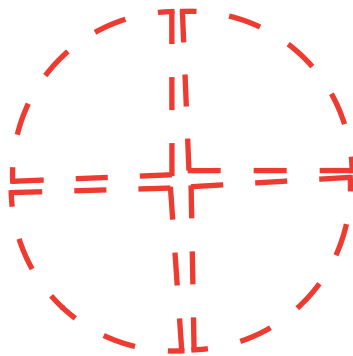
2) Şəklə bax.
Uşaq parkında gördüyünü söylə

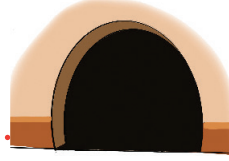
5. Şəkillərə bax və de. Nə nəyin içində, çölündə və yanında?

6. Şəkilləri elə tamamla ki , dairələr alınsın. Dairələri xəttinə uyğun rənglə

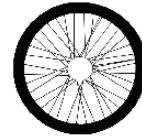
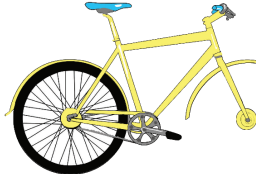
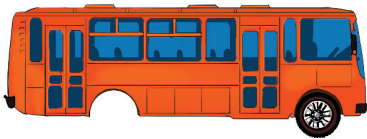
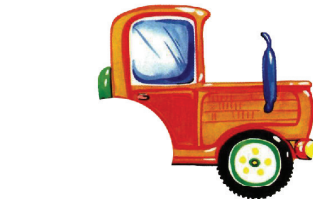
7. Pişiyə ən yaxın və ən uzaq olan siçan yuvasını göstər.

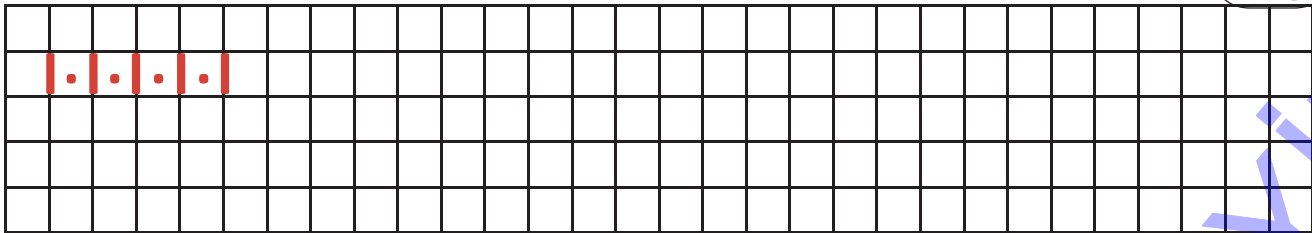
8. Şəklə bax və nəyin harada olduğunu danış.

9. Şəkillərə bax və hansı təkərin hansı minik vasitəsinə uyğun olduğunu qırıq xətlərlə göstər.

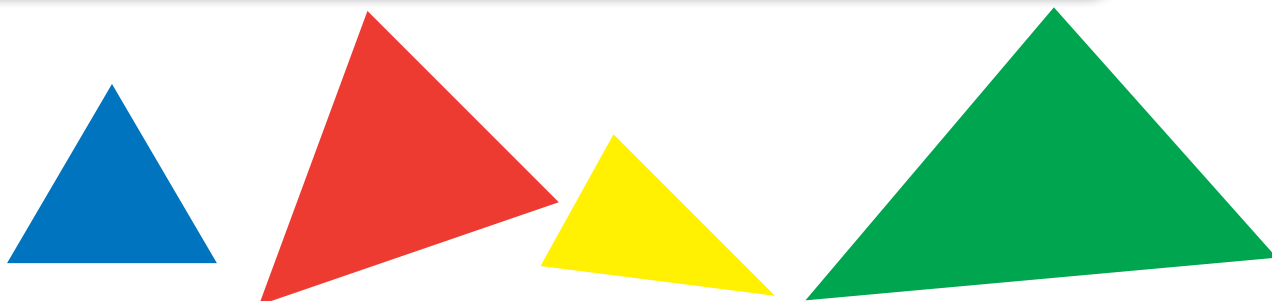

10. Dəftərdə nümunəyə uyğun nöqtə və xətlər çək.

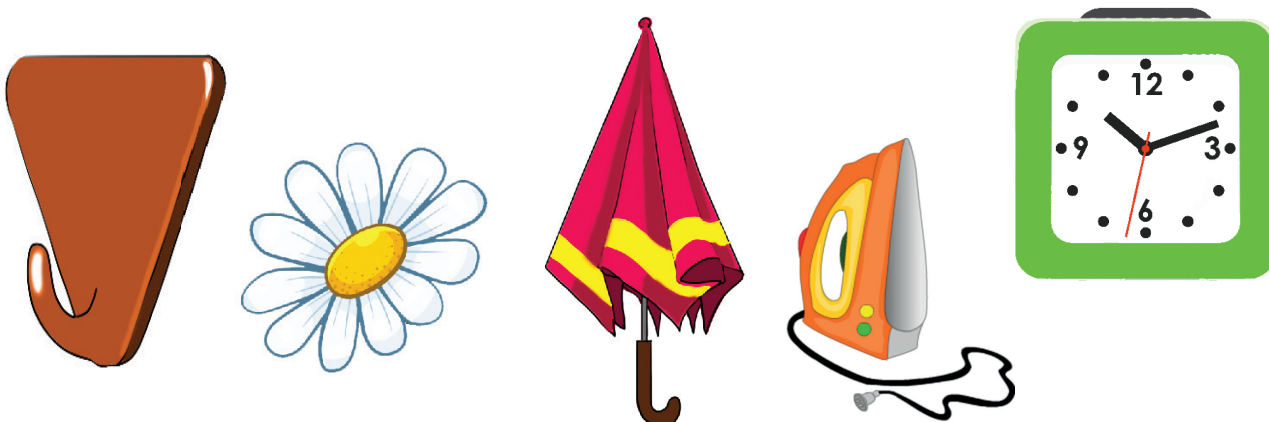

Üçbucaq

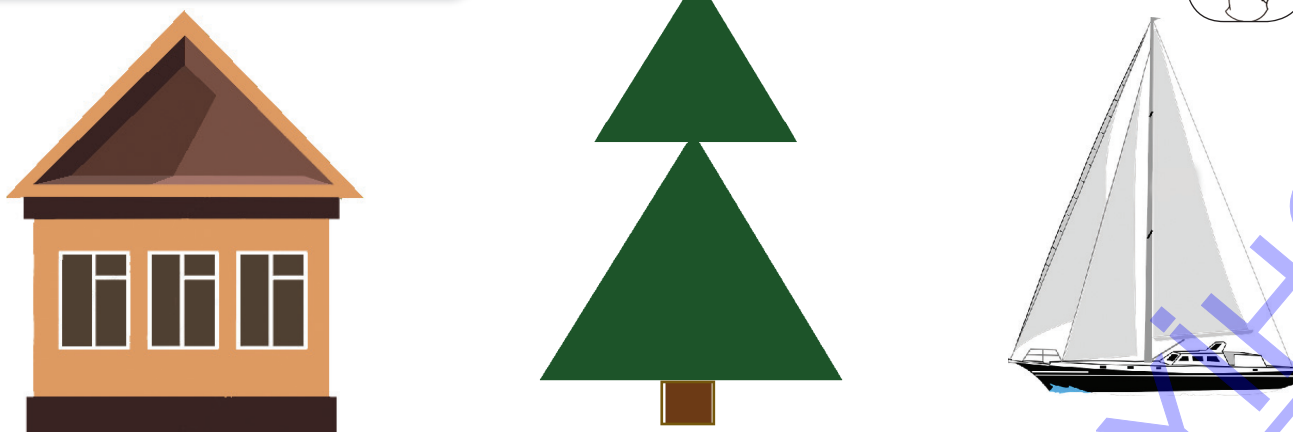
1. Bunlar üçbucaqlardır. Hər bir üçbucağın rəngini de və ölçüsünə görə müqayisə et.

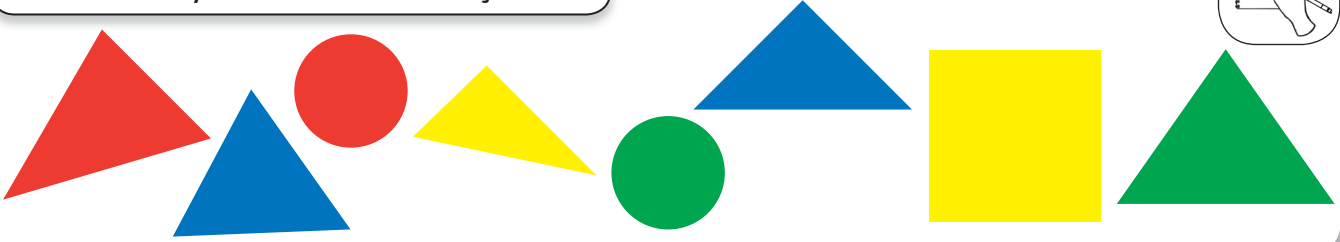
2. Şəkildə üçbucağa oxşayan əşyaları tap və adlarını de. Qalan əşyalar hansı formadadır?

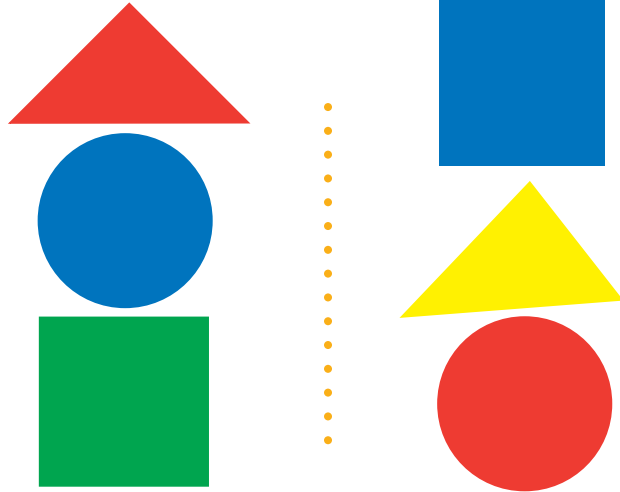
3. Şəkildəki üçbucaqları tap.

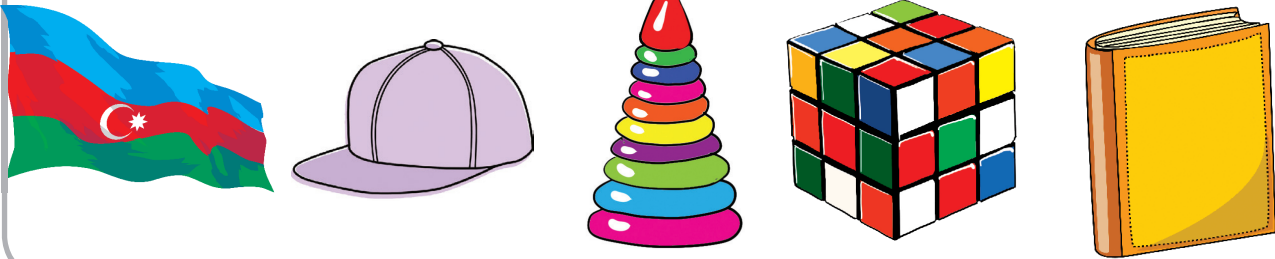
4. Nümunəyə bax və dəftərdə çək.

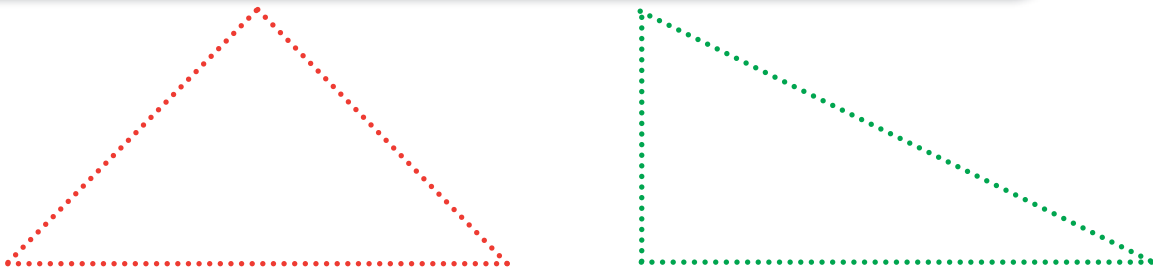
5. Uyğun fiqurları birləşdir.

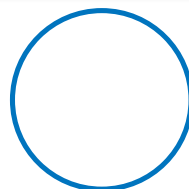
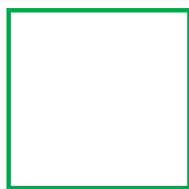
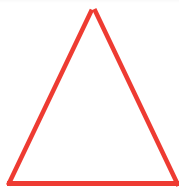
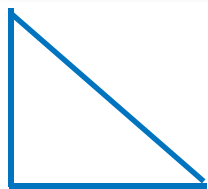
6. Üçbucağa oxşar əşyanı göstər.

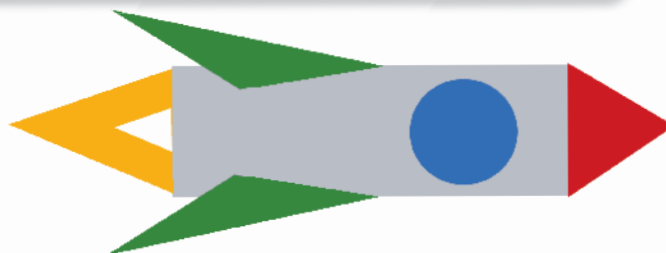
7. Dəftərdə nümunəyə uyğun nöqtələri qoy və onları elə birləşdir ki, üçbucaqlar alınsın.

8. Şəkildəki üçbucaqları tap, dəftərdə nümunəyə uyğun çək və xəttinə uyğun rənglə.

9. Şəklə bax, tanıdığın fiqurların adlarını və rənglərini de.

10. Şəklə bax və şəkillərdəki fərqləri tap.

11. Dəftərdə nümunəyə uyğun işarələri yaz.

[illegible]

Enli , ensiz

1. Enli, ensiz əşyaları göstər və adlarını de.

Göstər və de: Bu dolab enlidir. Bu... ensizdir. Bu çarpayı ...

2. Şəkildə avtomobillərin və uşaqların hərəkət etdikləri yolu müqayisə et. Hansı enlidir? Hansı ensizdir?

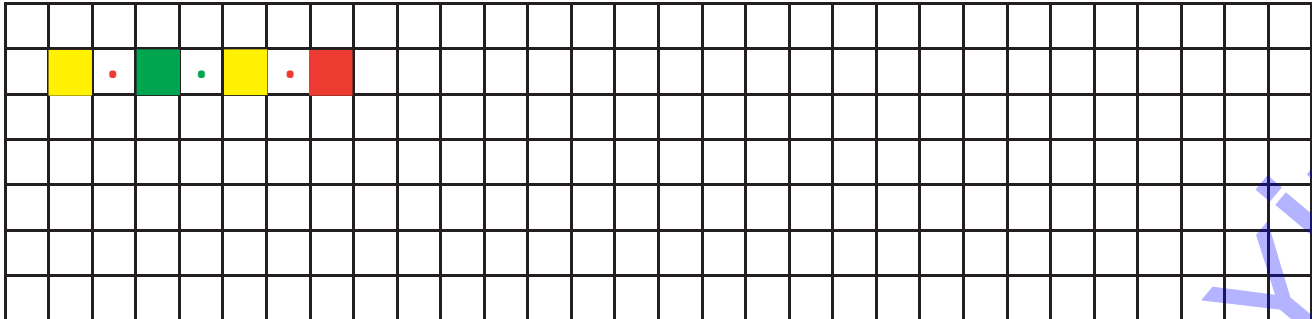
Bax və de: Avtomobillərin hərəkət etdiyi yol enlidir. Uşaqların hərəkət etdiyi yol ensizdir.

3. Şəkillərə bax. Göstər və adlarını de. Ən enli lent hansıdır? Ən ensiz lent hansıdır? Eni eyni olan lentlər hansılardır?

4. Şəkilləri dəftərdə nümunəyə uyğun çək.

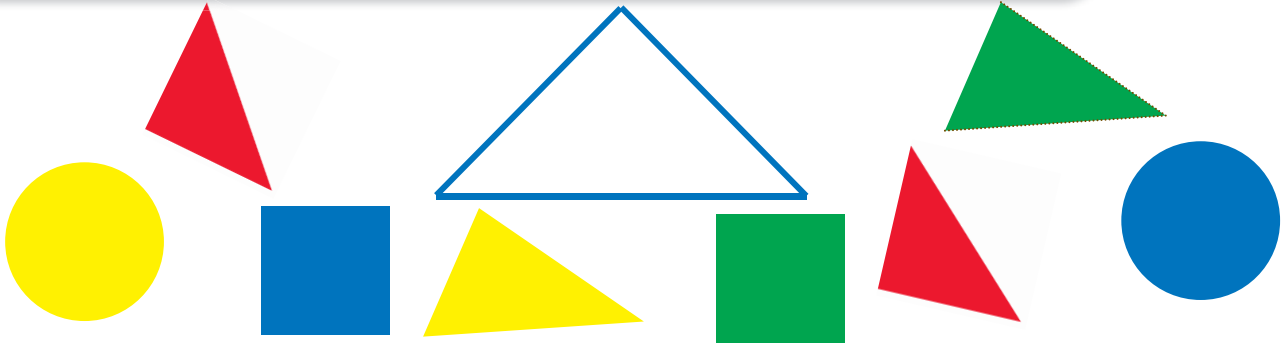
5. Şəkillərə bax və onlardan hansının enli, hansının ensiz olduğunu de:

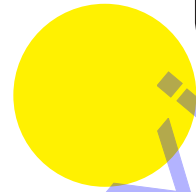
6. Bax və danış.
Qoğala hansı heyvan daha tez çatar?
Hansı heyvanın yolu ensizdir?

7. Şəklə bax və fiqurların adlarını de.
Rəngli üçbucaqları yuxarıdakı rəngsiz üçbucaqla qırıq xətlərlə birləşdir.

8. Dovşanın solunda hansı fiqur var?
O, hansı rəngdədir?
Dovşanın sağında hansı fiqur var və
o, hansı rəngdədir?

9. Heyvanların adlarını de, onların quyruqlarını tap və xətlərlə birləşdir.

10. Şəklə bax, hansı heyvanın harada yaşadığını söylə.

11. Enli və ensiz fiqur hansıdır?

12. Dəftərdə nümunəyə uyğun çək.

[illegible]

Uzaqda, yaxında, daha uzaq, daha yaxın.

1. Şəklə bax. Sürünün çoban-
dan uzaqda, ya yaxında otladığını
de. Sürüdən daha uzaqda nə gö-
rünür? İt sürüyə yaxındır, ya çoba-
na yaxındır?

2. Şəklə bax. Nənəyə da-
ha yaxın, daha uzaq olan hey-
vanları göstər və de.

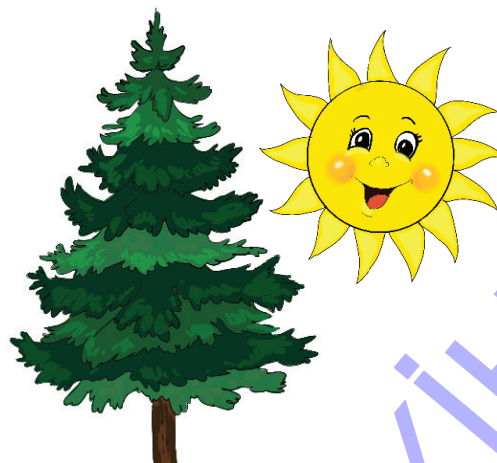
3. Şəklə bax. Stolun arxasın-
da kimlər oturub? Stolun üstündə
nə var? Stolun üstündə oğlana
yaxın nə var? Nə oğlandan uzaq-
dadır? Stolun üstündə qıza yaxın
nə var? Nə qızdan uzaqdadır?

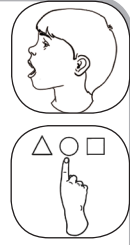
4. İki şəkil arasındakı fərqi
tap. Onlar nə ilə fərqlənir?

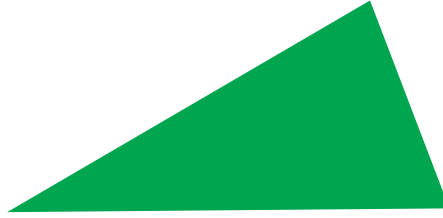
5. Hansı arı gülə daha yaxın, hansı
arı daha uzaq uçur?

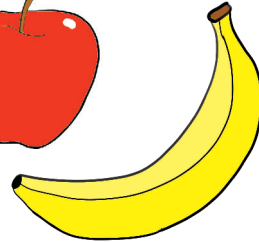
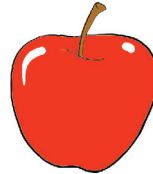
6. Göstər və de. Cırtana ən yaxın kimlərdir? Ən uzaqda nə görünür?
Div çaydan uzaqdadır, yoxsa çaya daha yaxındır? Cırtan axşam nə yeməyi xoşlayırdı?

7. Dəftərdə üçbucağın sağında, ona yaxın dairə çək. Solunda isə ona uzaq kvadrat çək və rənglə.

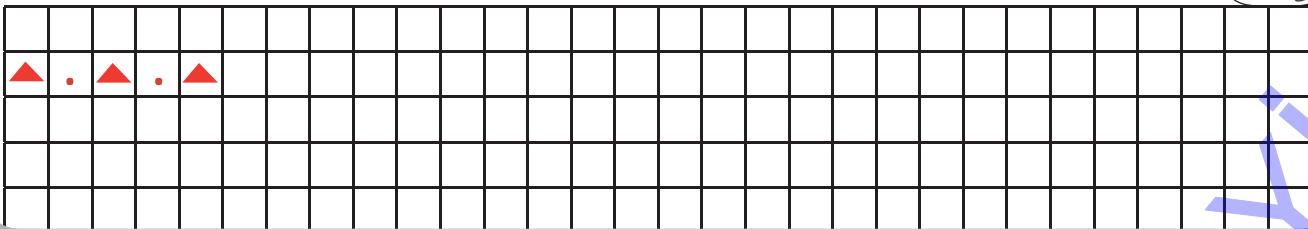
8. Hansı meyvə hansı ağacda bitir?

9. Şəklə bax və danış. Fəniş xəttinə yaxın hansı idmançı, ən uzaqda qaçan isə hansı idmançıdır?

10. Dəftərdə nümunədən istifadə edərək çək.

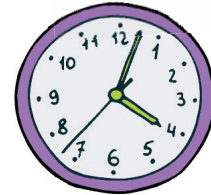
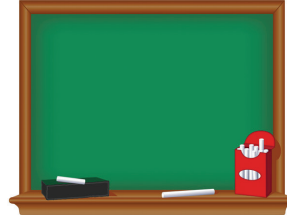
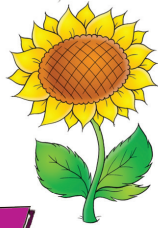
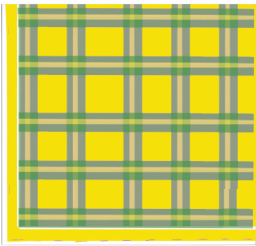

Düzbucaqlı

1. Hər bir düzbucaqlının rəngini de. Hər bir düzbucaqlı o birilərinə görə harada yerləşib? Göstər və de: "Bu, göy düzbucaqlıdır. O, sol tərəfdə yerləşib. Bu,... O, ortada yerləşib, Bu..."

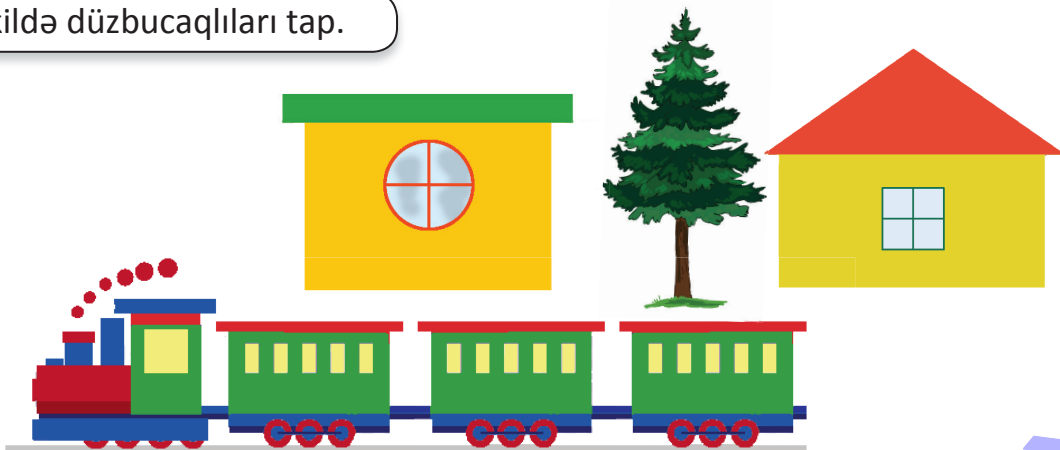
2. Şəkildə düzbucaqlıya oxşar əşyaları tap və adlarını de. O biri əşyalar hansı formadadır?

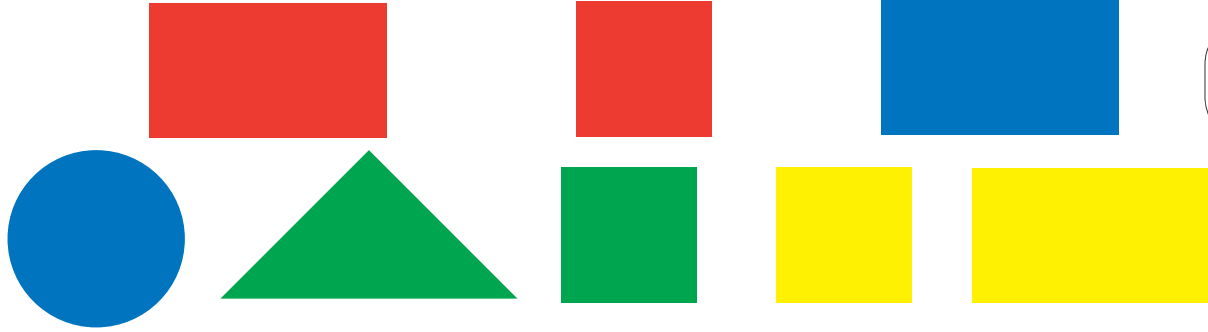
3. Düzbucaqlı formasında olan əşyaları partanın üstündə, çantanda, sinif otağında olan əşyalar arasında tap və de.

4. Şəkildə düzbucaqlıları tap.

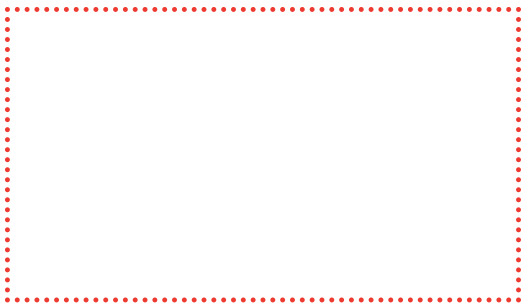
5. Dəftərdə nümunədən istifadə edərək çək və rənglə.

6. Düzbucaqlıya oxşar əşyaların adlarını de.

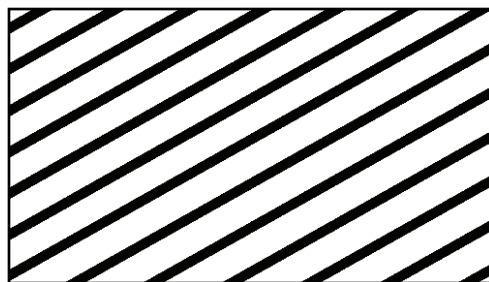
7. Dəftərdə nümunəyə uyğun nöqtələr qoy və onları elə birləşdir ki, düzbucaqlı alınsın.

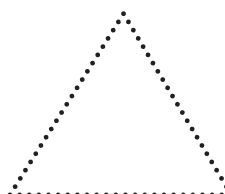
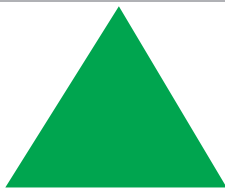
8. Eyni bayraqları tap və göstər.

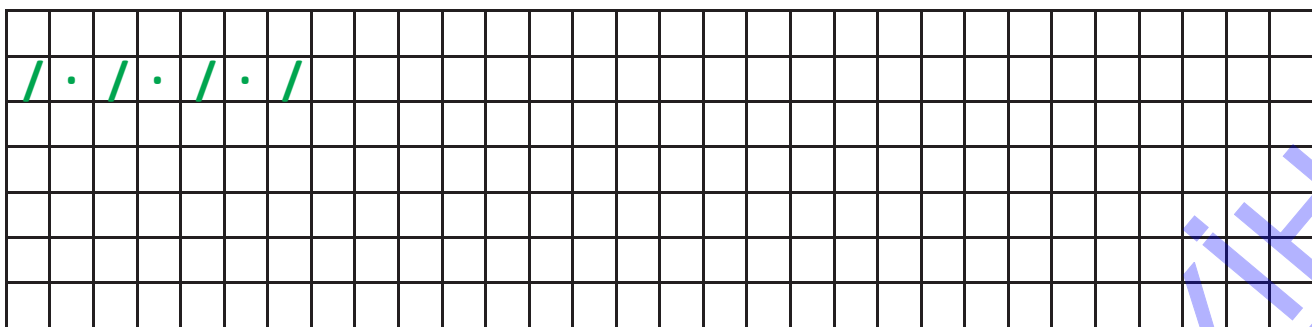
9. Şəklə bax. Dəftərdə və nümunəyə uyğun çək və rənglə.

10. Nöqtələri birləşdir və alınan fiqurların adlarını de. Fiqurları nümunəyə uyğun rənglə.

11. Dəftərdə nümunəyə uyğun çək.

Hündür, alçaq

1. Hündür və alçaq əşyaları göstər. Onların adlarını de. Evin damını təmir etmək üçün hansı nərdivandan istifadə etmək lazımdır? Göstər və de: "Bu ev hündürdür. Bu ... alçaqdır. Bu... ."

2. Şəildəki əşyaların adlarını de. Hündürlüyünə görə onları müqayisə et. De: "Qrafın stəkandan hündürdür. Stəkan ... alçaqdır. Bu ... hündürdür. Bu"

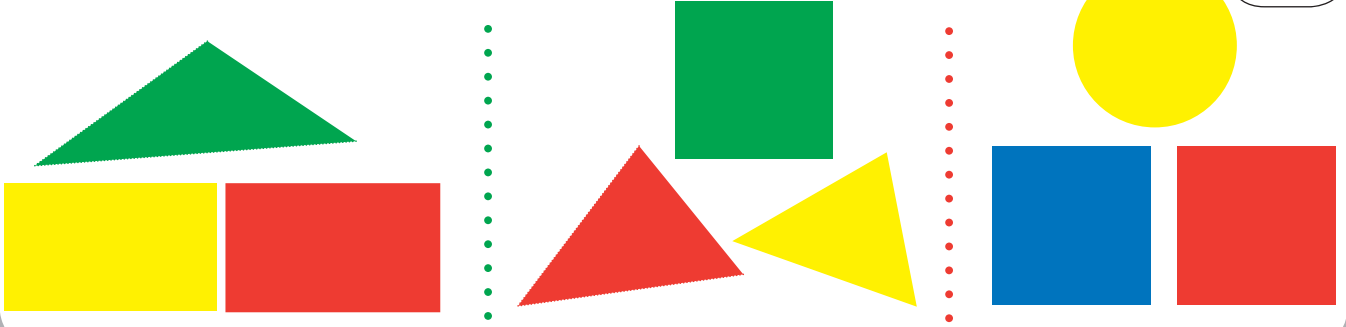
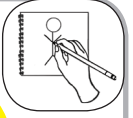
3. Stolun, stulun, dolabın, qapının qabağında dayan. Özünü bu əşyalarla hündürlüyünə görə müqayisə et. De: "Mənim boyum stuldan hündürdür. Mənim boyum ... alçaqdır."

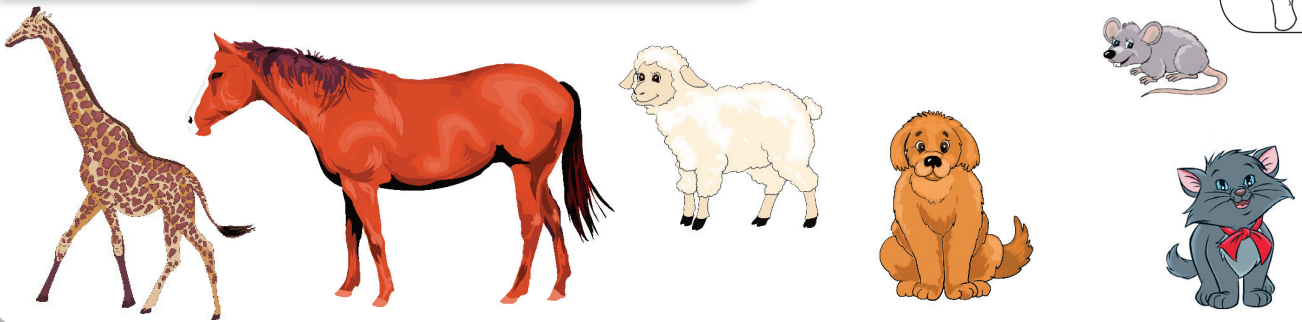
4. Şəklə bax. Hasardan hündür və hasardan alçaq olan əşyaların adlarını de. Evdən sol tərəfdə və evdən sağ tərəfdə olan əşyaların adlarını de.

5. Dəftərdə nümunədən istifadə edərək çək.

6. Ən hündür və ən alçaq heyvanı tapıb göstər.

7. Göstər və danış.

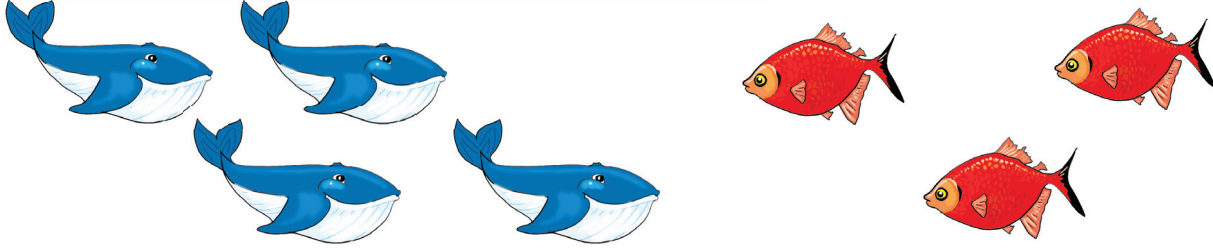
Ən hündür gül lələdir, o, qırmızıdır.
Ən kiçik gül novruzgülüdür, o, mavi-
vidir. Hər kəpənəyi öz rənginə uy-
ğun olan çiçəklə qırıq xətlərlə birləşdir.

8. Heyvanlara aid olan evi seç və qırıq xətlərlə birləşdir.

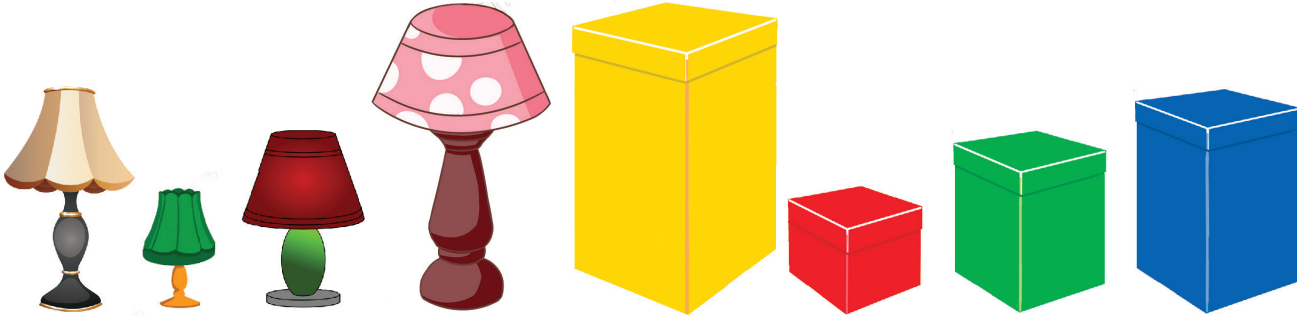
9. Şəklə diqqətlə bax və balıqların rənglərini de.
Hansı balıqlar sağa, hansı balıqlar isə sola üzürlər?

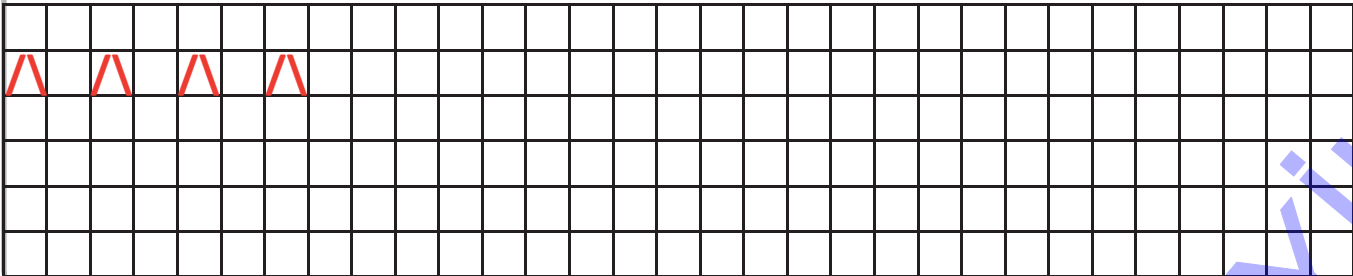
10. Dəftərdə nümunəyə uyğun şəkli çək və həmin şam ağacının sağında, solunda, yaxınında, uzağında kiçik şam ağacları çək.

11. Hər lampanın qutusu tap. Ən hündür lampanın qutusu hansı rəngdədir?
Ən alçaq lampanın qutusu hansı rəngdədir?

12. Dəftərdə nümunəyə uyğun çək.

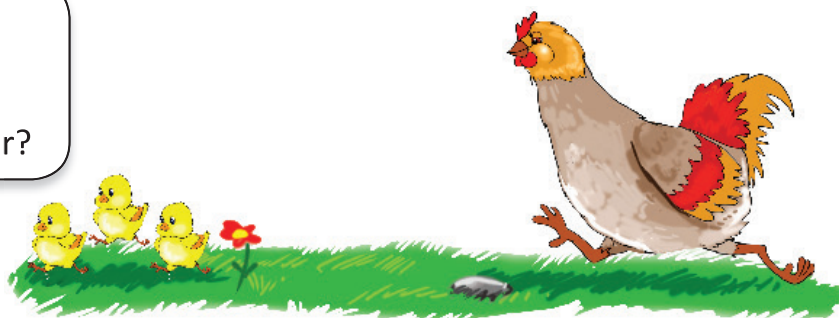

Öndə, arxada, önündə, arxasında

1. Özündən qabağa bax. Səndən qabaqda hansı əşyalar var?
Geriyə dön. Səndən arxada hansı əşyalar var?
Səndən qabaqda şagirdlərdən kim oturub?
Geriyə baxmadan yadına sal. Səndən arxada şagirdlərdən kim oturub?

2. Şəkillərə bax.
Nə öndə qaçır?
Nə arxada qaçır?
Nə nəyin arxasınca qaçır?

3. Şəklə diqqətlə bax. Oyuncaqların harada olduqlarını de.

4. Şəkilləri müqayisə et. Onların oxşar və fərqli cəhətlərini de.

5. Şəklə diqqətlə bax və danış: “Maşanın önündə ayının evi var, arxasında isə meşə...”

6. Şəkli nümunəyə uyğun tamamla.

Nümunə:

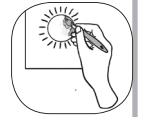
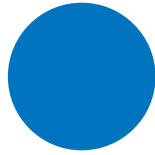
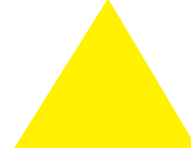
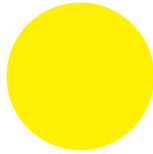
7. Şəklə bax və söylə: Bu, hansı nağıldır?

..... önündəki
çiçəklər qırmızıdır, arxasındakı
çiçəklər isə....

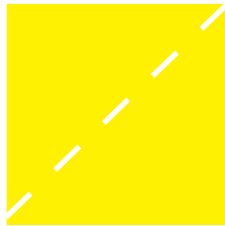
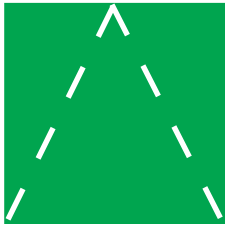

8. Dəftərdə nümunəyə uyğun fiqurları çək.

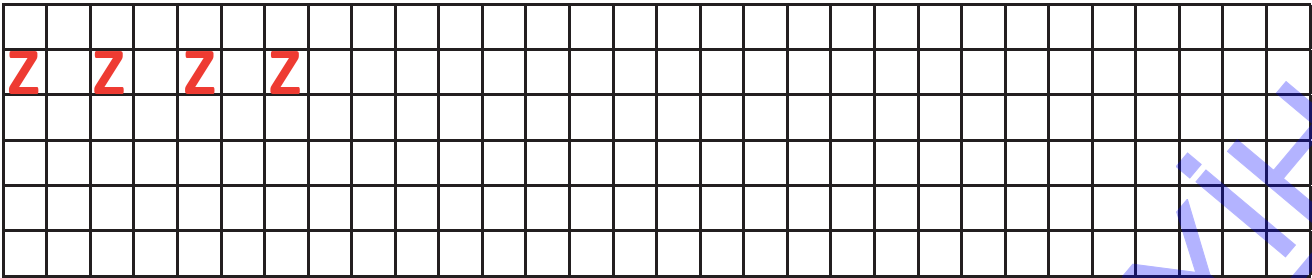
Yuxarıdakı fiqurları sarı, aşağıdakı fiqurları isə mavi rəngdə rənglə.

9. Eyni şəkli tap və göstər.

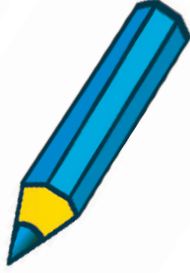
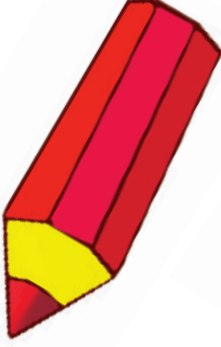
10. Dəftərdə nümunəyə uyğun çək.

Qalın , nazik

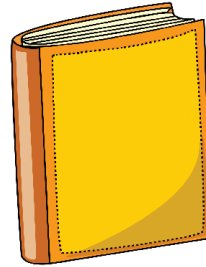
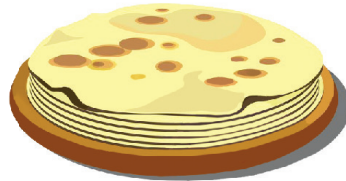
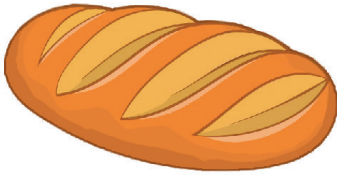
1. Qalın və nazik əşyaları göstər, adlarını de.

“ Qırmızı karandaş qalındır. Göy ... nazikdir. Bu şam.... . Bu... nazikdir. ”

2. Şəkillərdəki əşyaların adlarını de. Qalınlığına görə müqayisə et.

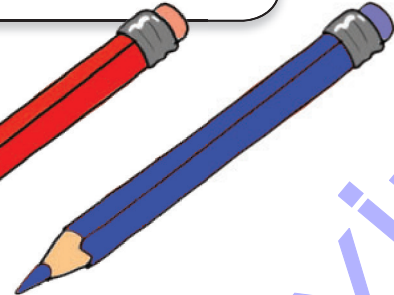
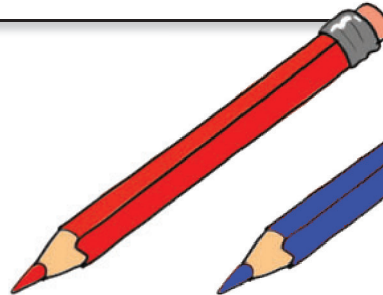
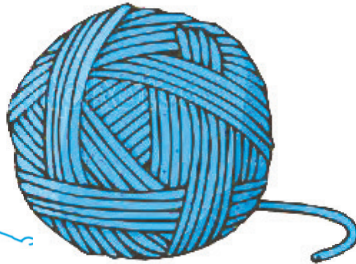
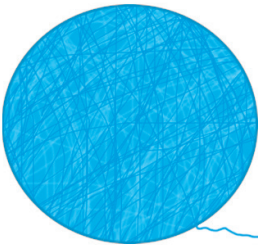
De: “ Çörək lavaşdan qalındır. Lavaş ... nazikdir. Kitab qalındır. Dəftər ... nazikdir. ”

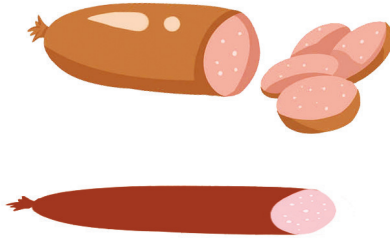
3. Şəkillərə bax. Əşyaları rənginə və qalınlığına görə müqayisə et.

De: “ İplər rənglərinə görə eynidir- göydür, qalınlığına görə isə müxtəlifdir – qalın və nazikdir.

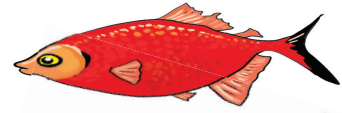
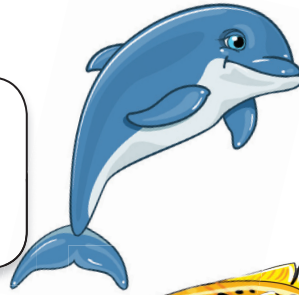
“ Karandaşlar rənginə görə ... qalınlığına görə”

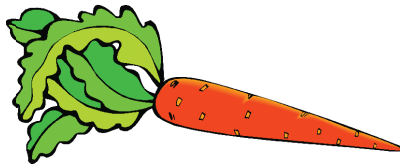
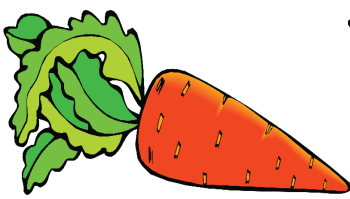
4. Şəkillərə bax və de.
Bunlardan hansı qalın, hansı isə nazikdir?

5. Boyük balıqlar – kiçik balıqlar;
qalın balıqlar – nazik balıqlar — .
Hansı balıqlar harada olmalıdır?
Fikrini izah et.

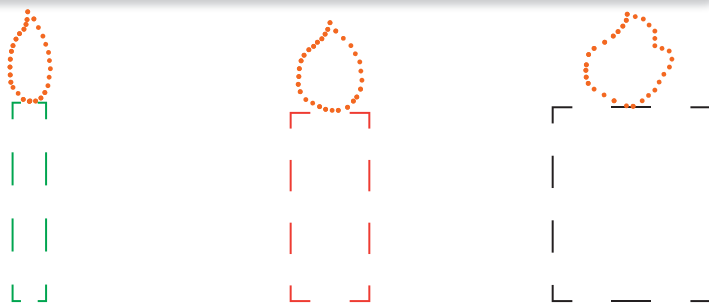
6. Hər dovşana uyğun kökü qırıq xətlərlə birləşdir.

7. Kolbasa və sosis-
lərin cütələrini tap və
karandaşla birləşdir.

8. Ən qalın şamı tap, xətləri birləşdir və yaşıl karandaşla rənglə.

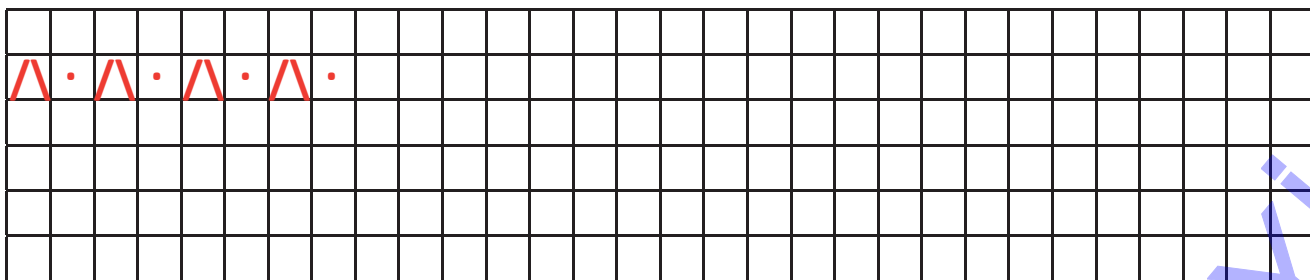
9. Balaca İtin qabağında kiçik sarı top çək.

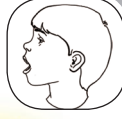
10. Göstər və de. Hansı kötük qalın, hansı isə nazikdir?
Hansı heyvan hansı kötüyün üstündə otura bilər?

11. Dəftərdə nümunəyə uyğun çək.

Tez, gec.

1. Şəkillərə bax. Səhər tezdən nə baş verir? Sən səhər tezdən nə edirsən?

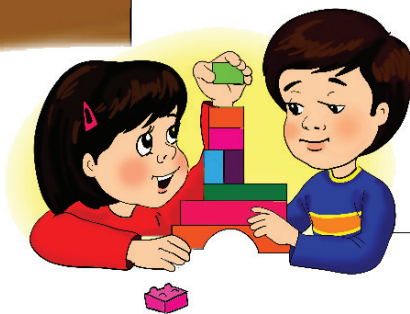

2. Şəkillərə bax və günün hansı vaxtı olduğunu de. Birinci şəkildə nə görürsən? Qız nə etmək istəyir? Sən axşam nə vaxt yatırsan?

Gün: səhər, gündüz, axşam, gecə

1. Şəkillərə bax və de:
Uşaqlar səhər, gündüz,
axşam, gecə nə edirlər?

2. Şəklə bax və danış:
Uşaqlar səhər, günorta,
axşam və gecə nə edirlər?

3. Şəklə bax və danış.
Günün hansı vaxtlarında
uşağın nə etdiyini söylə

1.

2.

3.

4.

4. Şəklə diqqətlə bax və eyni
olanları göstər. Digər şəkillər-
də nə çatmır?

1.

2.

3.

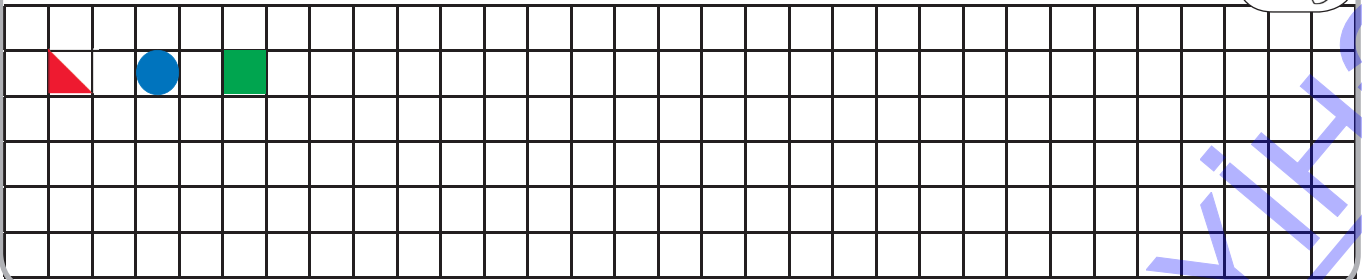
4.

5. Günün hansı vaxtında insanlar səhər yeməyi, nahar və şam yeməyi ye-
yirlər? Uşaqlar şam yeməyindən sonra nə edirlər? Uşaqlar nahar yeməyin-
dən əvvəl nə edirlər?

6. Dəftərdə nümunəyə uyğun fiqurlar çək və eyni qaydada sıranı davam et.

Birinci, sonuncu, əvvəl, sonra.

1. Şəkillərə bax. Oğlanın əvvəl və sonra nə etdiyini danış.

2. Şəkillərə bax. Oğlanın axşam və gecə nə etdiyini danış.

De: Oğlan, əvvəlcə idman edir. Sonra ... yuyunur. Əvvəlcə ... yeyir. Sonra... yollanır. Axşam oğlan əvvəlcə televizora baxır. Sonra ... yatır.

3. Əvvəl və sonra nə olduğunu de.

səhər və ya gündüz; gündüz və ya axşam;
gecə və ya axşam.

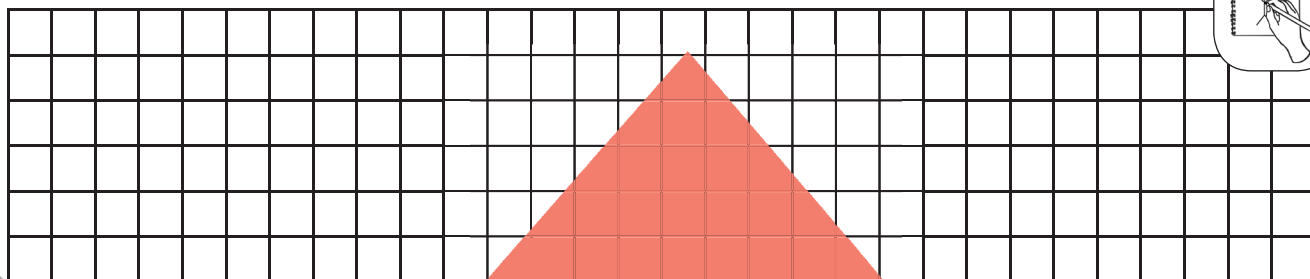
4. Şəklə bax və danış. Sırada kimin birinci, nəyin sonuncu olduğunu göstər və de. Nəvədən sonra nə dayanıb, bəs pişikdən sonra?

5. Şəklə bax və de: Birinci nə qaçır, bəs sonuncu? Bəs ortada?
Onlar bir-birini niyə qovurlar?

6. Dəftərdə nümunəyə uyğun üçbucaq çək.
Onun içində dairə, sağında kvadrat, solunda isə düzbucaqlı çək və rənglə.

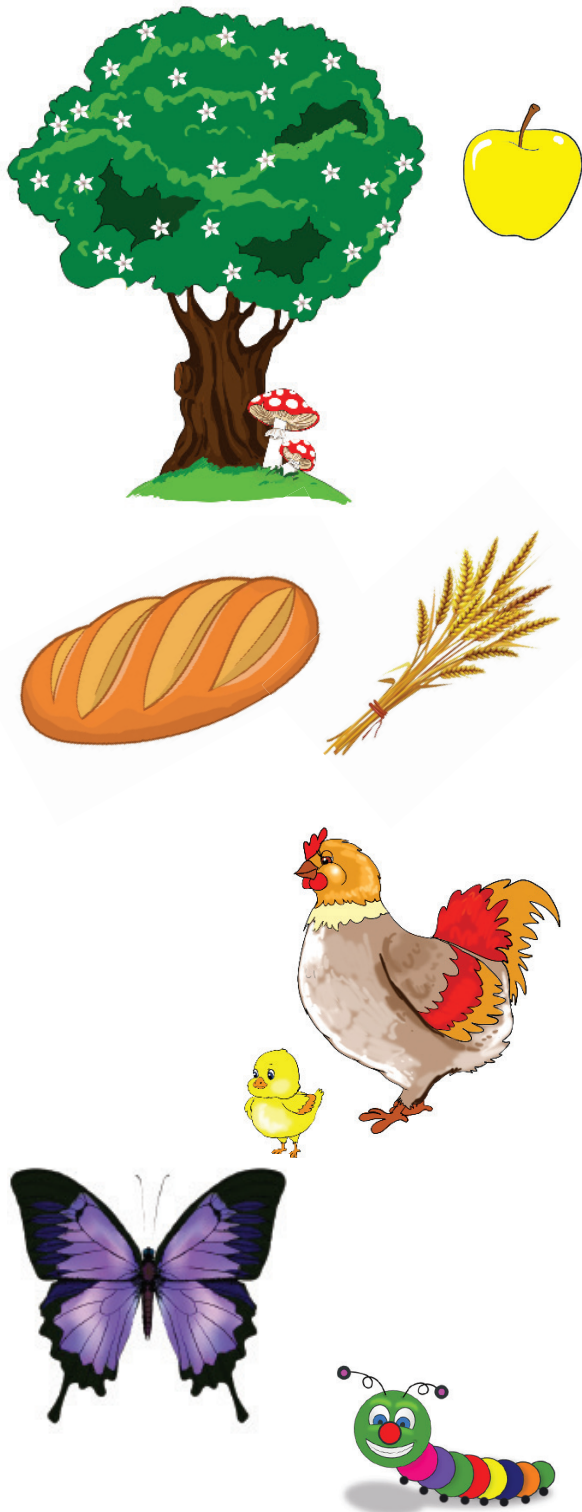
7. Diqqətlə bax. Şəkillərdə nə çatmır?

8. Şəklə bax və de.
Şəkildə nə görürsən?
Çiçəyə birinci hansı çatar?
Çiçəkdən sağda hansı hə-
şərat var? Bəs solda?

9. Şəkillərə bax və de: Əvvəl hansı olur? Bəs sonra?

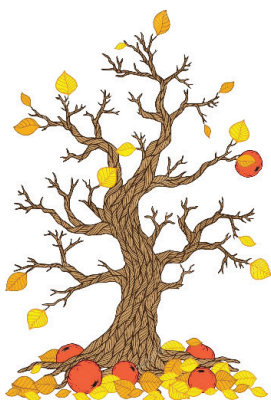
10. Şəkillərə bax və de: Qız əvvəl nə etməlidir, sonra nə etməli, axırda nə etməlidir?

11. Şəklə bax və danış:

Ağac əvvəl çiçək açır, sonra meyvə əmələ gəlir, payızda yetişir, qışda yarpaqlar tökülür.

Hansı daha tez, hansı isə daha gec olur?

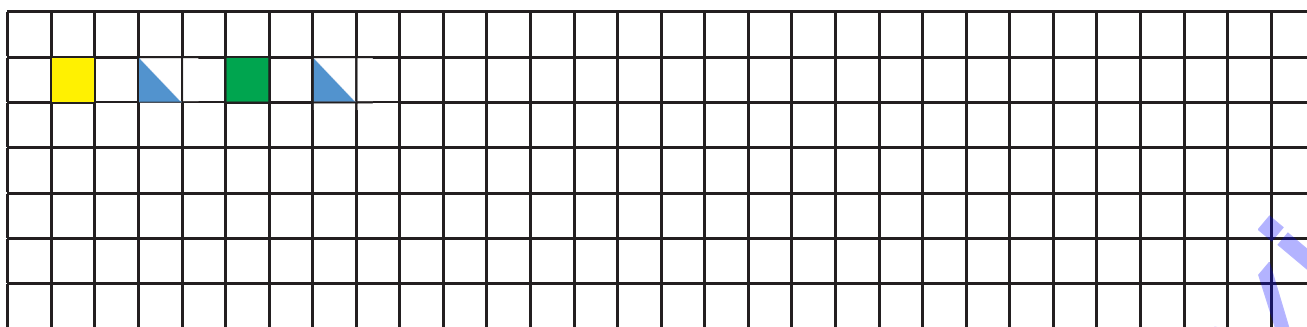

12. Şəkillərə bax.

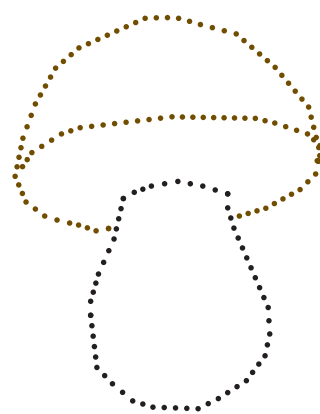
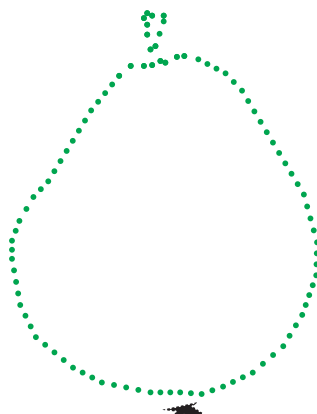
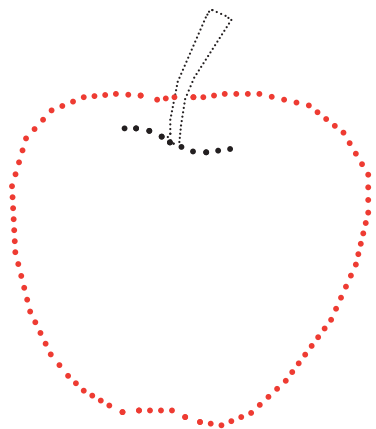
İnsanın əvvəl necə və sonra necə olduğunu göstər.

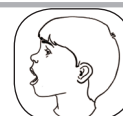
13. Dəftərdə nümunəyə uyğun fiqurlar çək.

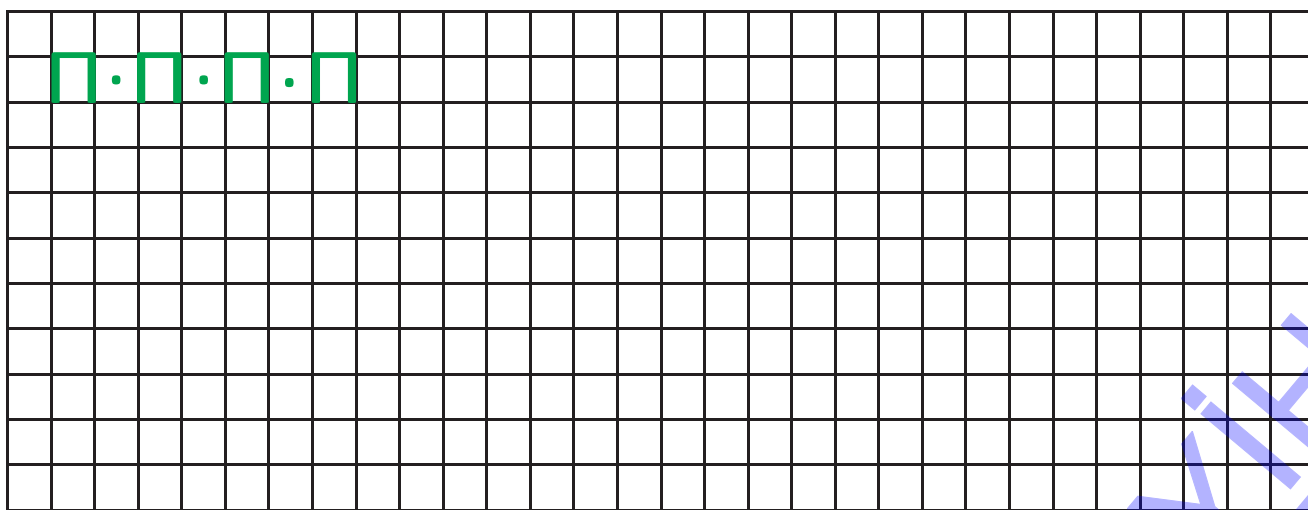
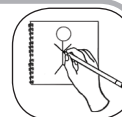
14. Xətləri birləşdir, alınan şəkillərin adlarını de və onları rənglə.

15. Şəkillərə diqqətlə bax. Eyni fincanları qırıq xətlərlə birləşdir.

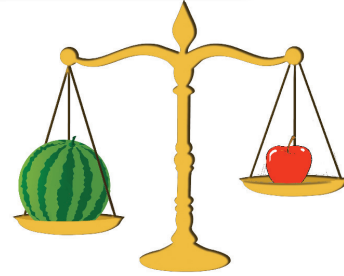
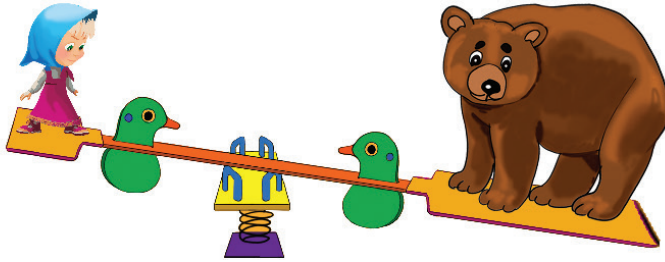

16. Dəftərdə nümunəyə uyğun çək.

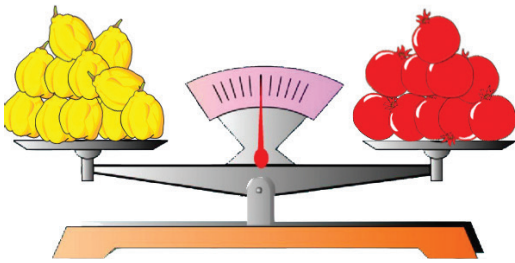

Ağır, yüngül

1. Şəkillərə bax. Nə ağırdır? Nə yüngüldür? Göstər və de: Ayı Maşadan ağırdır. Maşa ... yüngüldür. Qarpız ... ağırdır. Alma ...

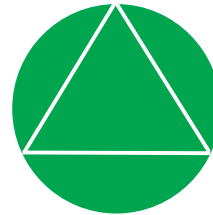
2. Şəkillərə bax. Meyvələrin eyni ağırlıqda olduğunu nədən bilmək olar?

3. Şəkillərə bax. Qutu nə vaxt ağırdır? Bəs çanta?

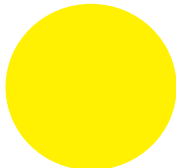
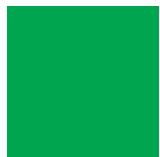
4. Fərqli şəkli tap.

5. Şəklə bax və göstər.
Qırmızıpapağın əlindəki səbət
ağırdır, yoxsa Maşanın?

6. Şəklə bax, nöqtələrin yerində hansı fiqurun çatmadığını de.

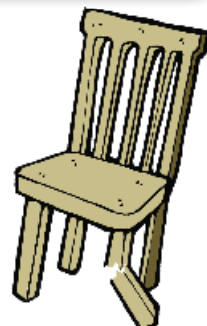
...

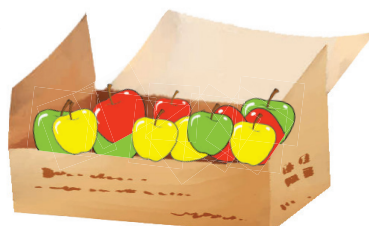
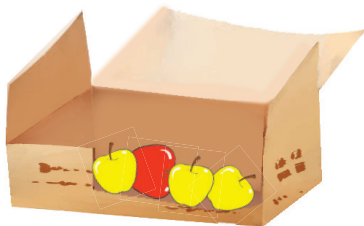
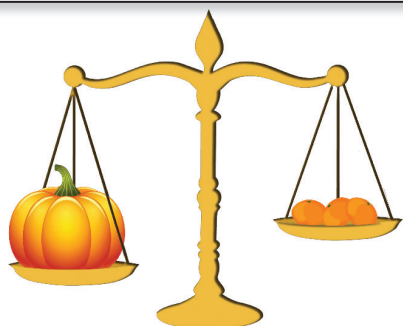
7. Göstər və danış. Yeni il şam
ağacının üstündə və altında nə
görürsən?

8. Göstər və danış. Ayının stulu niyə qırılıb? Heyvanlardan hansı ağır, hansı yüngüldür?

9. Göstər və danış. Hansı ağır, hansı yüngüldür?

10. Şəklə bax və göstər. Çiçəyin hansı hissələri çatmır.

11. Dəftərdə çək.

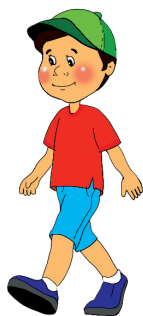

Cəld, yavaş (asta)

1. Şəkillərə bax. İnsan nə vaxt yavaş, tez, daha tez (sürətlə) hərəkət edir?

De: Piyada yavaş hərəkət edir. Velosipedçi tez hərəkət edir.

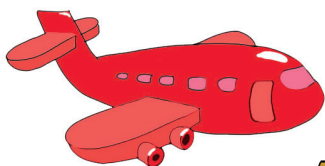
Sürücü avtomobillə daha tez (sürətlə) hərəkət edir.

2. Şəkillərə bax. Tez, yavaş hərəkət edən nəqliyyat vasitələrinin adlarını de və müqayisə et.

De: Təyyarə qatardan tez hərəkət edir. Qatar təyyarədən yavaş hərəkət edir.

Qayıq katerdən ... hərəkət edir. Kater ...

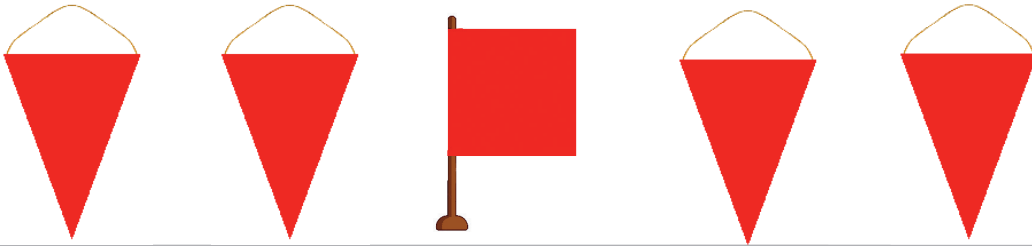
3. Hansı canlı giləmeyvə koluna tez çatar? Nə üçün?

4. Şəklə bax və de: Onlardan hansı daha yavaş hərəkət edir, hansı daha cəld hərəkət edir?

5. Şəklə bax. Bayraqlar hansı rəngdədir? Bunlardan hansı fərqlidir? Fərqli bayrağın formasını de.

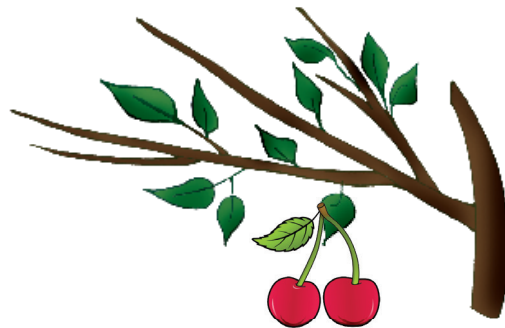
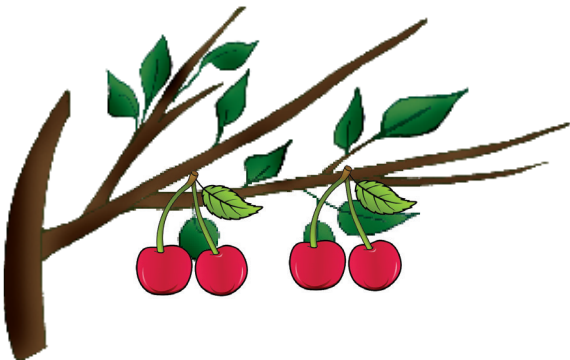
6. Şəkillərə bax. Hansı şəkildə nəyin çatışmadığını tap və göstər.

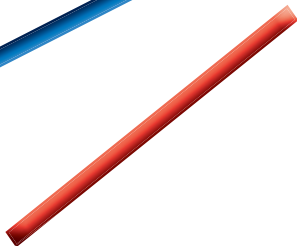
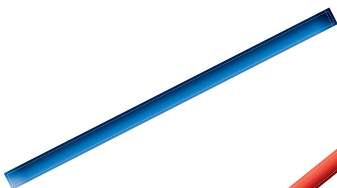
7. Şəklə diqqətlə bax və danış.
Hansı evə daha tez çatır?
Hansının yolu uzun, hansının yolu qısadır?

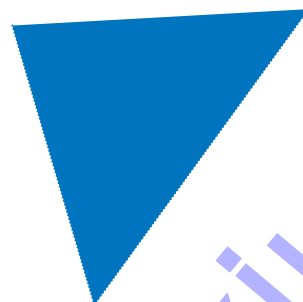
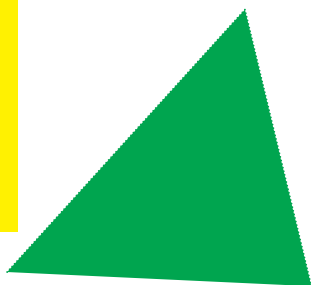
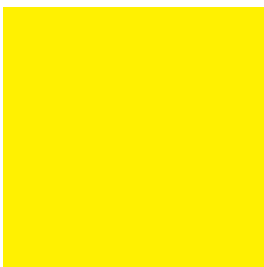
8. Şəklə diqqətlə bax. Bu, hansı meyvədir? O, hansı rəngdədir? Sağdakı budaqda, yoxsa soldakı budaqda daha çox meyvə var?

9. Çöplərdən tanıdığın fiqurları düzəlt.

10. Dəftərdə çək.

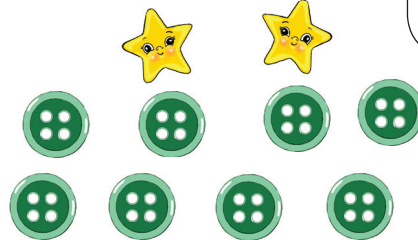
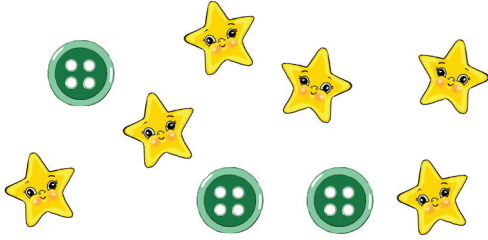

Az, çox, bir az

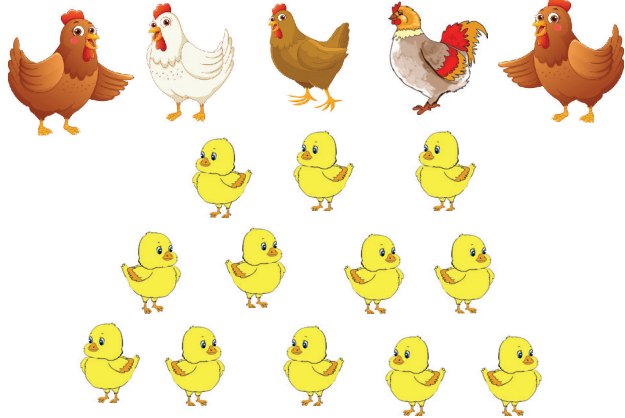
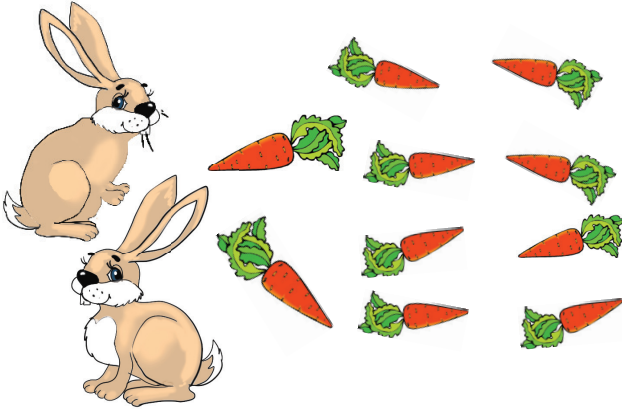
1. Hansı şəkildə çox, hansı şəkildə az əşya olduğunu göstər və de.

Göstər və de: Bunlar ulduzlardır.

Bu şəkildə ulduz çoxdur. Bu şəkildə ... azdır. Bunlar düymələrdir. Bu şəkildə ...

2. Şəkillərə bax və göstər. Nə çoxdur? Nə azdır? Nə bir azdır?

3. 1) Sağ əlinlə partaya çoxlu sayda vur.

2) Sol əlinlə partaya az sayda (bir az) vur.

4. Şəkillərə bax.

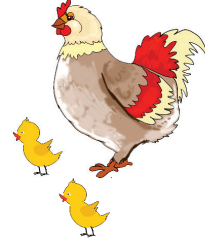
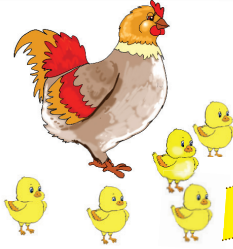
Əvvəlcə kolda nə qədər giləmeyvə var idi? Sonra nə baş verdi? Kolda nə qədər giləmeyvə qaldı? Şəkillərə bax və de: Hansı kolda çiyələk çoxdur, hansında azdır, hansında isə yoxdur?

5. Göstər və danış: Hansı səbətdə pişik balalar çoxdur?
Ana pişikdən sağda daha çox bala var, yoxsa solda?

6. Göstər və danış: Tülkü hansı toyuğun
yanına daha tez çatır?

7. Şəklə bax və göstər: Hansı izlər hansı ayağa aiddir?
Onları qırıq xətlərlə birləşdir.

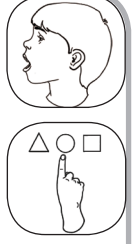

8. Göstər və danış: Hansı yuvada bala var, hansında yoxdur?
Balalar haradadır? Ən çox bala haradadır və nə edirlər?

Cavan, qoca

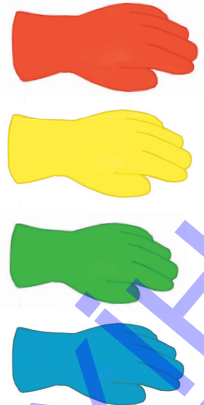
1. Göstər və danış: Kim qocadır, kim cavandır? Qocalar nə edirlər? Bəs cavanlar nə edirlər?

2. Şəkilə bax və danış: Qoca parkdakı oturacaqda əyləşib. Cavan oğlan isə qaçır.

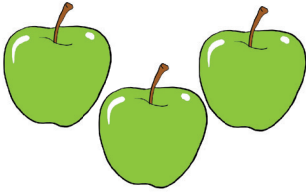
3. Şəkillərə diqqətlə bax. Aşpazlara əlcəklərini tapmaqda kömək et və rənglərini söylə.

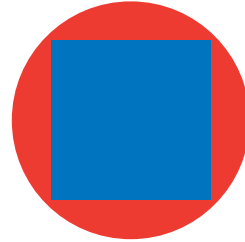
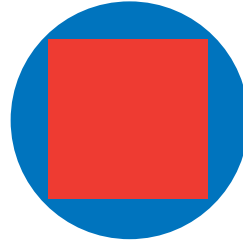
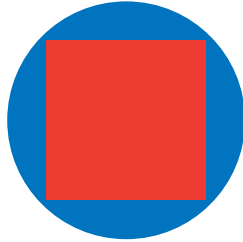
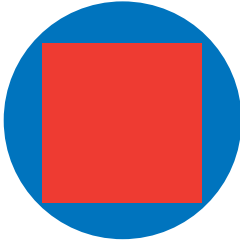
4. Şəkillərə diqqətlə bax və kimin qoca, kimin cavan olduğunu söylə. Sən bunu necə bildin? Şirinlər hansı rəngdədirlər?

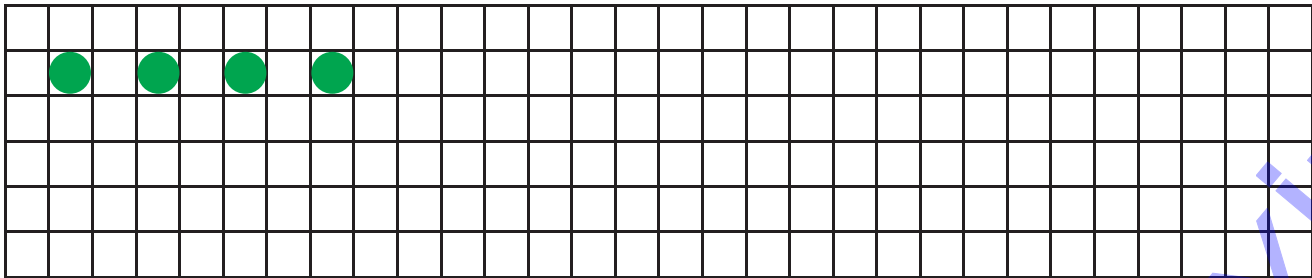
5. Göstər və danış: Kirpinin solunda almalar var, onlar yaşıl rəngdədir. Kirpinin sağında, onlar...

6. Fərqli şəkli tap və göstər.

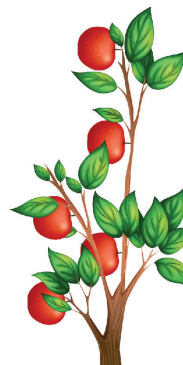

7. Dəftərdə nümunəyə uyğun çək.

Çoxdan, yaxın zamanda

1. Şəkillərə bax. Nə çoxdan olub? Nə yaxın zamanda olub?

2. Şəkillərə bax.
Yaxın zamanda və
çoxdan nələr oldu-
ğunu danış.

3. Şəkillərə bax və ardıcılıqla de: Əvvəl nə olur, sonra nə? Hansı şəkil birinci olmalıdır? Növbəti şəkil hansı olmalıdır? Bəs axırncı?

Buraxılış məlumatı

Riyaziyyat 1-ci sinif
(I hissə) dərslik

Tərtibçi heyət

Layihə rəhbəri

Rəhilə Soltanqızı

Müəlliflər

Doxolova Könül
Kərimov Süleyman
Məmmədəliyeva Yeganə
Kərimov Həbib
Nəbiyeva Farizə
Qasımova Aygün

Nəşriyyatın direktoru
Dizayner
Texniki redaktor
Korrektor

Rəhilə Səfərəliyeva
Anara Hüseynova
Ruslan Mahmudov
Kəklik Məmmədova

© Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi (qrif nömrəsi:)

Müəlliflik hüquqları qorunur. Xüsusi icazə olmadan bu nəşri və yaxud onun
hər hansı hissəsini yenidən çap etdirmək, surətini çıxarmaq, elektron
informasiya vasitələri ilə yaymaq qanuna ziddir.

Fiziki çap vərəqi. 9. Format 60x90 1/8. Səhifə sayı 72.
Tirajı. Pulsuz. Bakı-2021

Əlyazmanın yığma verildiyi və çapa imzalandığı tarix:

Çap məhsulunu hazırlayan:
Çaşıoğlu Eİ MMC

Çap məhsulunu istehsal edən:
Çaşıoğlu mətbəəsi (Bakı ş. M. Müşfiq küç., 2 A. Tel. 502-46-91)

LAYIHƏ

Pulsuz

LAYİHƏ